ВІДОМОСТІ
ВСЕУКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГАЗЕТА
ПОЛТАВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ

1 (205) січень 2019 рік

Видання
Полтавської єпархії
Української Православної Церкви

ПОЛТАВСКІЯ ЄПАРХІАЛЬНЫЯ ВѢДОМОСТИ
Засновано в 1864 р.
і відновлено в 2002 р. під назвою
«ВІДОМОСТІ ПОЛТАВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ»
З благословення
Високопреосвященнішого Филипа,
митрополита
Полтавського і Миргородського

В очікуванні найважливішої ЗУСТРІЧІ

Дуччо ді Буонісенья «Принесення у храм Богонемовля Христа», 1308–1311

Нынѣ ѿпꙋщаеши раба твоего, влко...

Щовечора ці слова співаються у храмі за богослужінням: вони — невід'ємна частина вечірні. Хто любить мінорну тишу служб переднічної пори і буває на них, не може не помітити, як благоговійне виконання церковним хором цієї молитви пом'якшує душу, налаштовує на молитовний лад. А прорік її праведник Симеон Богоприїмець. Він не читав її з книги і не придумував у години творчого натхнення, педантично добираючи слова, — вона вилилася з його серця як злива, яка враз прориває небо, — стрімко, цілісно… Його серце говорило до Бога, зустрічі з Яким він чекав майже три сотні років. Важко навіть уявити, скільки передумано, скільки розмислено, скільки сліз вилито впродовж тисяч днів і ночей! А «чим наповнене серце, те говорять уста…» (Лк. 6:45). І ось старець тримає Месію на своїх руках.

Він іще маленький — сорокаденне Немовля, принесене Батьками в храм для посвячення Богу. Богу посвячують Бога. Бога у людській подобі. Бога, народженого Дівою. Втіленого від Духа Святого. Що не теза — то й надприродне явище. Але старий Симеон уже не допускає суму торкнутися свого серця, як це сталося з ним з людської необачності у III столітті до Різдва Христового. Тоді він, один із 72 книжників, які за велінням єгипетського царя Птоломея II перекладали Біблію з єврейської на грецьку, засумнівався в істинності фрази «Ось Діва в утробі зачне, і Сина народить...» (Іс. 7:14) і вирішив виправити нісенітницю — замінити слово «Діва» на «Жона», але сталося чудо, що перевернуло все його життя: Ангел Господній явився йому і зупинив руку з пером, занесену для редагування Священного Писання за своїм розумінням. Утім, не тільки зупинив, а з волі Божої наставив: «Май віру написаним словам…» — і виголосив своєрідний вирок: не помре Симеон доти, доки на власні очі не переконається в здійсненні пророцтва, доки не побачить Христа Господнього.

Довго чекав Симеон, адже прожив він 360 років (так свідчить передання Церковне). На перший, поверхневий, погляд, таке довголіття — подарунок долі. Але якщо вдуматися, якщо застосувати мірку не грішної людини, а Божественну, то таке життя — подвиг, до того ж надзвичайно важкий, адже за відведений час земного буття старий священнослужитель не зневірився. Хоча, без сумніву, спокус і приводів було вдосталь. Можна припустити, що він втомився, можливо, сумував. Але терпіння і віри йому стало на три віки. Інакше б не названий він був у Євангелії чоловіком праведним і благочестивим, що потіхи чекав для Ізраїля. Ось справжній патріотизм, справжня пожертва, справжня любов до Вітчизни, якій бажаєш блага!..

Закінчення на с. 9

У номері:

«А що перший празник — святеє Рождество…»
Традиція різдвяної і новорічної листівки
с.10

Тетяна Горицвіт: «У природі всі є рівноправними носіями вищої цінності — життя»
Про екологію — словом дитячої книги
с.11-12

Ушла духовная дочь отца Иоанна (Котляревского)
Памяти монахини Параскевы (Бидаш)
с.13-15

«За Бога не только в тюрьму, хоть в могилу пойду с радостью»
Евангельский подвиг новомученицы Татьяны Гримблит
с.16-17

ПРОСИМО ВАШИХ ПОЖЕРТВ НА БУДІВНИЦТВО ВОСКРЕСЕНСЬКОГО КАФЕДРАЛЬНОГО СОБОРУ МІСТА ПОЛТАВИ

Р/с 26004054616894
в филиале Полтавского
регионального управления
Приватбанка
МФО 331401, код 26304890

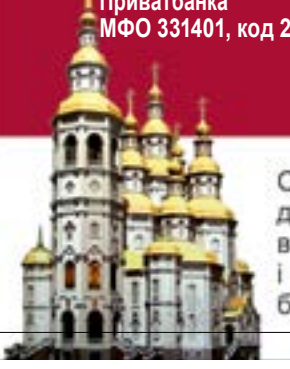

Сердечно дякуємо всім відомим і не відомим благодійникам!

Пам'ять святої великомучениці Варвари

✠ У день пам'яті святої великомучениці Варвари, 17 грудня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип очолив Божественну літургію у Свято-Варварівському храмі села Лисівка Гадяцького району. Його Високопреосвященству співслужили секретар єпархії протоієрей Михаїл Волощук, ключар Свято-Макаріївського кафедрального собору протоієрей Миколай Довганич, благочинний Гадяцького округу протоієрей Ігор Цебенко, духовенство благочиння.

Після читання Святого Євангелія протоієрей Михаїл Волощук звернувся до пастви зі словом проповіді.

За богослужінням була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та про єдність Православної Церкви.

За старанне служіння Церкві Христовій настоятель храму священик Віктор Черепинець був удостоєний права носіння золотого наперсного хреста.

Наприкінці богослужіння митрополит Филип привітав паству зі святом та благословив усіх.

Всенічне бдіння напередодні дня пам'яті святителя Миколая

✠ Напередодні дня пам'яті святителя Миколая Чудотворця, 18 грудня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив всенічне бдіння у Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави. Його Високопреосвященству співслужили ключар собору протоієрей Миколай Довганич та клірики кафедрального собору. Після полієлея Високопреосвященніший митрополит Филип помазав віруючих освяченим єлеєм.

Престольний день у Миколаївському соборі

✠ У день пам'яті святителя Миколая Чудотворця, 19 грудня, архієпископа Мир Лікійських, у Свято-Миколаївському соборі Архієрейського подвір'я міста Горішні Плавні відбулося урочисте святкування престольного дня. Божественну літургію звершив вікарій Полтавської єпархії, віце-ректор Полтавської Місіонерської Духовної семінарії Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін у співслужінні ключаря Свято-Миколаївського подвір'я протоієрея Георгія Граба, викладачів місіонерської семінарії у священному сані, кліриків собору.

Після читання Святого Євангелія проповідував проректор з виховної роботи семінарії протоієрей Ростислав Денисюк.

За богослужінням була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та про єдність Православної Церкви.

Піснеспіви Божественної літургії виконав соборний хор під керуванням викладача семінарії Ольги Будим.

За Божественною літургією вікарій Полтавської єпархії Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, звершив хіротонію випускника Харківської Духовної семінарії читця Владислава Полонського у сан диякона.

Цього дня Миколаївський собор був заповнений богомольцями, які приступили до Причастя Святих Христових Таїн.

Після Божественної літургії Преосвященний Владика Веніамін звернувся до численної пастви зі словом проповіді та благословив усіх.

Зверніть увагу

Шановні читачі!

Запрошуємо вас відвідати сторінку Полтавської єпархії у соцмережі Фейсбук за адресою https://www.facebook.com/pravpoltava/
Читайте і переглядайте новини, шукайте корисну для себе інформацію, радьте рідним і знайомим, підписуйтесь та робіть репости.
До зустрічі у мережі Фейсбук!

Єпархіальна хроніка

Перед днем пам'яті святого Миколая волонтери православного центру «Благо», що діє при відділі благодійництва та соціального служіння Полтавської єпархії, відвідали дитячі лікарняні заклади міста Полтави. Зокрема привітали маленьких пацієнтів онкогематологічного відділення дитячої міської клінічної лікарні, дитячого протитуберкульозного диспансеру, дитячого відділення обласної клінічної психіатричної лікарні. Дітям розповіли про святителя Миколая, провели для них творчі майстер-класи, вручили подарунки.

19 грудня, в день пам'яті святителя Миколая Чудотворця, настоятель Свято-Успенського храму села Старі Санжари протоієрей Василій Антонь відвідав дитячий садочок у селі Полузір'я Новосанжарського району. На дитячому святі священик розповів малечі про святого Миколая і вручив солодкі подарунки.

19 грудня настоятель Покровського храму села Покровське Зіньківського району протоієрей Михаїл Строган звершив святкову Божественну літургію в Свято-Воскресенському храмі села Човно-Федорівка. Після богослужіння усі діти отримали солодкі подарунки.

Цього ж дня отець Михаїл звершив водосвятні молебні в Покровському храмі села Покровське та в Успенській капличці села Артелярщина, де дітлахи також отримали подарунки, і відвідав Зіньківську районну лікарню, де звершив молебень про одужання хворих та вручив солодкі подарунки маленьким пацієнтам дитячого відділення.

19 грудня в дитячому відділенні Чутівської центральної районної лікарні, з ініціативи православної громади на честь апостола Андрія Первозваного та активної молоді, відбулося свято угодника Божого Миколая. Привітав дітей благочинний Чутівського округу протоієрей Олег Коваленко. Було організовано виступ дитячих колективів музичної школи. Наприкінці діткам роздали подарунки. Після концерту дітей чекала смачна святкова трапеза.

19 грудня, у свято святителя Миколая Чудотворця, в Хрестовоздвиженському монастирі Полтави було звершено дві Божественні літургії. За богослужінням чимало дітей і дорослих приступили до Святого Причастя. Усім присутнім дітям були вручені подарунки до свята.

19 грудня священик Георгій Шепіда разом з сестрами Полтавського Хрестовоздвиженського жіночого монастиря відвідав травматологічне, урологічне та нефрологічне відділення Полтавської обласної клінічної лікарні імені М. В. Скліфосовського. Священик побажав медперсоналу Божої допомоги у нелегкій праці, а пацієнтам — скорішого одужання. У благословення всі отримали невеличкі ікони, а також подарунки.

Відбулися збори міського духовенства Полтави

✠ Під головуванням Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа 28 грудня в Духовно-просвітницькому центрі Полтавської єпархії відбулися збори духовенства міста Полтави. Учасники зборів обговорювали актуальні питання життя єпархії. Збори почалися і закінчилися спільною молитвою.

Всенічне бдіння напередодні неділі святих праотців

Напередодні неділі святих праотців, 29 грудня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив всенічне бдіння у Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави. Його Високопреосвященству співслужили ключар собору протоієрей Миколай Довганич та клірики собору. Після полієлея Високопреосвященніший митрополит Филип помазав віруючих освяченим єлеєм.

Митрополит Филип молитовно відзначив 17-ту річницю архієрейської хіротонії

✠ У неділю святих праотців та 17-ту річницю своєї архієрейської хіротонії, 30 грудня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Полтавському Хрестовоздвиженському жіночому монастирі. Його Високопреосвященству співслужили секретар єпархії протоієрей Михаїл Волощук, ключар Свято-Макаріївського кафедрального собору протоієрей Миколай Довганич, отці благочинні Полтавської єпархії та духовенство Полтави. За богослужінням була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та про єдність Православної Церкви.

Після запричасного вірша клірик монастиря священик Євгеній Петренко звернувся до пастви зі словом проповіді.

По завершенні Божественної літургії благочинний Полтавського міського округу протоієрей Іоанн Корнієнко від імені духовенства та віруючих звернувся до митрополита Филипа зі словами вітання з нагоди річниці архієрейської хіротонії, побажавши Його Високопреосвященству міцності душевних і тілесних сил, миру та довголіття на ниві служіння Церкві Христовій і полтавській пастві.

У свою чергу Архіпастир подякував за теплі слова, привітав вірних з недільним днем та побажав, щоб Господь благословив усіх та дав необхідне для життя земного і спасіння у вічності.

Всенічне бдіння напередодні неділі святих отців

✠ Напередодні неділі 32-ї після П'ятидесятниці, святих отців, 5 січня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив всенічне бдіння у Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави. Його Високопреосвященству співслужили ключар кафедрального собору протоієрей Миколай Довганич, духовенство собору.

Разом зі своїм Архіпастирем молилися численні парафіяни кафедрального собору.

В останню неділю перед Різдвом Христовим Православна Церква згадує пам'ять святих отців — це святі, які жили у різний час до народження Христа і є предками Господа за Його людською природою.

Єпархіальна хроніка

19 грудня в Свято-Димитріївському храмі селища Ромодан Миргородського району священик Володимир Молнар звершив урочисту Божественну літургію. За богослужінням молилися вихованці школи та садочку «Волошка». Потім відбувся святковий ранок, після якого діти отримали солодощі.

19 грудня, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, у Свято-Миколаївському храмі села Руденківка Новосанжарського району відбулися святкові заходи на честь святого Миколая Чудотворця. Після Божественної літургії вихованці недільної школи, учні загальноосвітніх шкіл села Дубини та села Руденківка показали інсценізацію казки «Зустріч святого Миколая». У придбанні подарунків для дітей храму допомогло ТОВ «Елеватор "Чиста криниця"». Завершилося свято спільною трапезою.

Цього ж дня настоятель Свято-Миколаївського храму ієрей Олександр Мельник побував у інклюзивному центрі, де навчають дітей з особливими потребами. Малеча з величезною радістю зустріла священика і привітала підготовленими концертними номерами.

19 грудня у селі Воскобійники Шишацького району настоятель Свято-Іллінського храму священик Андрій Овсій відвідав дитячий садочок і школу, де привітав дітей зі святом святителя Миколая Мирлікійського. Діти захоплено слухали про життя цього великого святого. Наприкінці зустрічі кожна дитина отримала солодкий гостинець.

19 грудня у трапезній Свято-Миколаївського собору Архієрейського подвір'я у місті Горішні Плавні, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, відбувся благодійний обід для людей з інвалідністю, які перебувають на обліку у територіальному центрі соціального обслуговування «Калина». Адже день пам'яті святителя Миколая — день милосердя та доброчинності, і життя святого для нас є прикладом безкорисливості, щирості та милосердя до кожного без винятку.

Біля воріт Архієрейського подвір'я людей з обмеженими фізичними можливостями зустріли викладачі Полтавської Місіонерської Духовної семінарії — благочинний Горішньоплавнівського благочиння, духівник семінарії протоієрей Георгій Граб та протоієрей Анатолій Боярчук. Священики розповіли гостям про життя святителя Миколая, ознайомили з устроєм православного храму та історією будівництва святині.

Після пригощання півчі соборного кліросу привітали гостей святковим концертом, а священики вручили кожному молитвослов.

Благодійний захід організовано за участі Свято-Миколаївського Архієрейського подвір'я, ТЦСО «Калина» та парафіян храмів міста.

19 грудня у храмі святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії міста Полтави вихованці недільної школи святковим дійством привітали прихожан зі святом святого Миколая, після чого усім присутнім дітлахам були роздані святкові подарунки. Цього ж дня вихованців недільної школи під час занять та чаювання привітали зі святом представники громадської організації «Промінь світла Полтавщини».

19 грудня, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, настоятель Покровського храму села Мала Перещепина Новосанжарського району священик Димитрій Дзюба звершив освячення приміщення служби пожежної охорони, яка створена в об'єднаній територіальній громаді.

Митрополит Филип очолив урочисте богослужіння у Навечір'я Різдва Христового

✠ У неділю 32-гу по П'ятидесятниці, перед Різдвом Христовим, святих отців, 6 січня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип очолив Божественну літургію у Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави. Його Високопреосвященству співслужили клірики кафедрального собору. Протоієрей Миколай Довганич звернувся до вірян зі словом проповіді.

Під час богослужіння була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та про єдність Православної Церкви.

По завершенні богослужіння митрополит Филип привітав усіх вірян з прийдешнім святом.

Всенічне бдіння напередодні Різдва Христового

✠ Напередодні Різдва Христового, 6 січня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип очолив всенічне бдіння у Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави. Його Високопреосвященству співслужили клірики кафедрального собору.

По завершенні богослужіння церковні хори виконали Різдвяні піснеспіви.

Всенічне бдіння, що звершується у Різдвяний Святвечір, відрізняється від інших богослужінь своєю структурою — воно складається з великого повечір'я з літією та освяченням хлібів, а також полієлейної утрені з першим часом.

Служіння вікарія Полтавської єпархії у свято Різдва Христового

✠ У свято Різдва Христового, 7 січня, вікарій Полтавської єпархії Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін очолив Божественну літургію в храмі на честь Святої Трійці у селищі Нові Санжари. Його Преосвященству співслужили настоятель храму протоієрей Олексій Палінчак та протодиякон Яків Прутян.

За богослужінням була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та єдність Православної Церкви.

Разом із Преосвященним Владикою та духовенством за богослужінням молилися численні парафіяни.

На завершення Божественної літургії єпископ Веніамін звернувся до вірян зі словом проповіді, привітав усіх присутніх з дванадесятим святом Різдва Христового та благословив усіх.

Єпархіальна хроніка

Волонтери православного центру «Благо» відвідали Полтавський обласний санаторій для дітей з порушенням опорно-рухового апарату. Пацієнти, які перебувають на лікуванні у цьому закладі, отримали подарунки, зібрані в рамках акції «Допоможи відчути свято!» У ці ж дні «благівці» відвідали з подарунками і дітей із малозабезпечених сімей. Варто зазначити, що до цього благодійного заходу долучилося чимало полтавців.

20 грудня у рамках фестивалю православного спілкування «Orthodays.ZP» у художньому музеї Запоріжжя, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Запорізького і Мелітопольського Луки, було відкрито виставку сучасного українського іконопису «Тобі, Господи». Ідея виставки належить молодим запорізьким іконописцям Максиму і Марині Фесенкам.

З благословення Ректора Полтавської Місіонерської Духовної семінарії Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, учать у цій виставці взяла й іконописна школа імені преподобного Порфирія Кавсокалівіта Полтавської семінарії. Представники нашої іконописної школи привезли десять робіт, більшість з яких — монументальний живопис. В експозиції представлені роботи викладачів та випускників семінарії, зокрема і твори іконописної майстерні «Тетраморф» (м. Кременчук).

Виставка зібрала 200 творів 55 авторів з усієї України. Це ікони, написані випускниками духовних семінарій, іконописних шкіл і майстерень.

23 грудня після Божественної літургії у Всіхсвятському храмі міста Полтави відбувся святковий ранок на честь святителя Миколая. Вихованці недільної школи декламували вірші про Чудотворця. Опісля всі присутні заспівали величання святому, а діти отримали солодкі подарунки.

29 грудня, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, секретар єпархії протоієрей Михаїл Волощук звершив освячення Свято-Георгіївського храму міста Карлівки. Після чину освячення отець Михаїл очолив служіння першої Божественної літургії. Співслужили йому клірики Карлівського благочиння.

3–4 січня, у період Різдвяно-новорічних свят, фахівці служби порятунку «101» провели профілактичні бесіди зі священнослужителями Полтавської єпархії. Під час спілкування з представниками духовенства співробітники ДСНС роз'яснювали вимоги пожежної безпеки, розповідали, як запобігти пожежі в приміщеннях церков та інших споруд, у котрих проводяться богослужіння, нагадували алгоритм дій на випадок пожежі та правила використання вогнегасників.

7 січня в районному Будинку культури селища Котельва відбувся Різдвяний концерт. Організаторами цього святкового заходу, як і багато років поспіль, є клір і прихожани Свято-Троїцького храму. Щоразу колектив у складі настоятеля цього храму протоієрея Василія Довганича, протоієрея Романа Довганича, матінок Анни та Ірини, вихователів Людмили Минець та Валентини Голенко вкладають частинку своєї душі в Різдвяну зустріч учасників та глядачів із Спасителем.

На початку свята прозвучав хвалебний піснеспів — тропар Різдву Христовому, а далі — традиційна колядка «Добрий вечір люди..» у виконанні кліросного хору та інші колядки і віншування. У виконанні чоловічого хору прозвучали зворушливі пісенні номери «Ой там Божа Мати» та «Будьте здорові», які пробудили у кожному глядачеві радість та щирість у цей величний день.

Важко переоцінити прекрасний виступ верхнього хору, що захопив кожного присутнього своїм майже ангельським спі-

Різдво Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа

✠ У свято Різдва Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, 7 січня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави. Його Високопреосвященству співслужили ключар собору протоієрей Миколай Довганич та соборне духовенство.

Після читання Святого Євангелія протоієрей Миколай Довганич зачитав Різдвяне послання Предстоятеля Української Православної Церкви Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Онуфрія.

За богослужінням була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та про єдність Православної Церкви.

Після Божественної літургії Високопреосвященніший митрополит Филип звернувся до вірних з архіпастирським словом, привітав зі святом Різдва Христового та благословив усіх.

Велика Різдвяна вечірня

✠ Увечері 7 січня, у свято Різдва Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Велику Різдвяну вечірню в Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави. Його Високопреосвященству співслужили секретар єпархії протоієрей Михаїл Волощук, ключар собору протоієрей Миколай Довганич, отці благочинні Полтавської єпархії та духовенство Полтави.

Після богослужіння протоієрей Миколай Довганич зачитав Різдвяне послання Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филип до духовенства, чернецтва та всіх вірних чад Полтавської єпархії Української Православної Церкви.

Благочинний Полтавського міського округу протоієрей Іоанн Корнієнко звернувся до Архіпастиря зі словами вітань від імені духовенства і віруючих.

Після привітань Високопреосвященніший Владика звернувся до пастви зі словом архіпастирської настанови та благословив усіх.

Архієрейський хор разом з духовенством та народом Божим виконав Різдвяні колядки.

Собор Пресвятої Богородиці

✠ У другий день Різдва Христового та свято Собору Пресвятої Богородиці, 8 січня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Свято-Успенському кафедральному соборі міста Миргорода. Його Високопреосвященству співслужили секретар єпархії протоієрей Михаїл Волощук, благочинний Миргородського округу протоієрей Іоанн Созанський, ключар Свято-Макаріївського собору Полтави протоієрей Миколай Довганич, духовенство благочиння. За Божественною літургією була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та єдність Святого Православ'я.

Після запричасного вірша протоієрей Миколай Довганич зачитав Різдвяне послання Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа до духовенства, чернецтва та всіх вірних чад Полтавської єпархії Української Православної Церкви.

Після завершення богослужіння Високопреосвященніший Владика звернувся до пастви зі словом архіпастирської настанови та благословив усіх.

Єпархіальна хроніка

вом, прекрасним вбранням, актуальними словами-зверненнями до сучасного покоління мовою колядок та піснеспівів. Водночас тривав показ фотографій — історії життя Свято-Троїцької церковної громади від дня приїзду в Котельву отця Василія Довганича, який, до речі, доклав чимало зусиль до відкриття всіх нині діючих православних храмів у районі. Але історія триває, віримо і молимо Бога, що і далі Господь через Свою вірну Церкву буде приводити до Себе й інші покоління християн.

А діти недільної школи — їх близько 50 — продемонстрували своє акторське вміння, виконали святкові колядки та затанцювали лагідні таночки сніжинок.

Цікавим сюрпризом для вірян стали декілька фотозон. Кожен бажаючий міг зробити фото на згадку на фоні різних зимових ілюмінацій. Ці новорічні задумки власноруч виготовили Петро та Олена Цап.

Узагалі частинку своєї праці внесли в організацію заходу усі батьки дітей, які виступали на концерті. Особливо варто відзначити Аллу Дяденко, яка прикрашала сцену.

А як же свято без подарунків?! Тож після слів подяки та духовних настанов отець Роман Довганич та його помічники роздали усім учасникам та присутнім дітям солодкі пакунки. А учням церковної школи — ще й пам'ятні чашки із зображенням Свято-Троїцької церкви та різдвяним побажанням.

Організатори свята дякують Богу і висловлюють щиру подяку учасникам, вихователям церковної школи, батькам, дітям, працівникам Будинку культури, постійним благодійникам.

7 січня в Духовно-просвітницькому центрі Свято-Миколаївського собору Різдво Христове зустріли великою дружною родиною. У Покровському храмі була звершена Божественна літургія, яку можна назвати сімейною. Очолив богослужіння директор Духовно-просвітницького центру, викладач Полтавської Місіонерської Духовної семінарії протоієрей Георгій Коваленко. У храмі молилися батьки разом з дітьми і майже всі причастилися Святих Христових Таїн, а після проповіді хор недільної школи виконав Різдвяні колядки.

По закінченні богослужіння відбулася трапеза, після якої для парафіянам собору був представлений святковий концерт. У його програмі прозвучали класичні музичні композиції за мотивами Різдва, Різдвяні піснеспіви, було показано вистави «Небесний дар» та «Багатий і бідний». По завершенні святкового концерту діти отримали подарунки. Для молоді та колишніх учнів недільної школи, які навчаються у вищих навчальних закладах у різних містах України, було організовано чаювання.

7 січня, у день свята Різдва Христового, у храмах єпархії вітали дітей. У Серафимівському храмі міста Полтави після Божественної літургії вручили дітям солодкі подарунки настоятель протоієрей Михаїл Волощук та священики храму. Вихованці недільної школи Всіхсвятського храму міста Полтави привітали прихожан Різдвяною виставою. Діти розповіли про історію Різдва Христового та прочитали вірші. Після святкового дійства священики храму теж вручили всім дітям солодкі подарунки. Настоятель Свято-Успенського кафедрального собору міста Миргорода протоієрей Іоанн Созанський привітав з Різдвом вихованців недільної школи і вручив дітям солодкі подарунки та побажав успіхів у навчанні. У храмі святого апостола і євангеліста Іоанна Богослова міста Миргорода після Божественної літургії відбувся святковий Різдвяний концерт. Під керівництвом регента дитячо-молодіжного хору «Радонеж» Світлани Жалдак маленькі прихожани виконували колядки, прославляли новонародженого Христа віршами. На завершення настоятель храму протоієрей Петро Товстяк подякував учасникам за чудовий концерт та вручив кожному солодощі.

Святкове богослужіння у Спаському храмі Полтави

✠ У день пам'яті святого архідиякона та первомученика Стефана, 9 січня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип очолив Божественну літургію у Спаському храмі міста Полтави. Його Високопреосвященству співслужили секретар єпархії протоієрей Михаїл Волощук, благочинний Полтавського міського округу протоієрей Іоанн Корнієнко, благочинний Полтавського районного округу протоієрей Олександр Антонюк, ключар Свято-Макаріївського кафедрального собору протоієрей Миколай Довганич, духовенство міста Полтави.

Наприкінці богослужіння Високопреосвященніший митрополит Филип привітав парафіян зі святом і благословив усіх присутніх.

Літургія в неділю 33-тю після П'ятидесятниці

✠ У неділю 33-тю після П'ятидесятниці, день відання свята Різдва Христового, 13 січня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави. Його Високопреосвященству співслужили клірики кафедрального собору. Після запричасного вірша протоієрей Миколай Довганич звернувся до пастви зі словом проповіді.

Під час богослужіння була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та про єдність Православної Церкви.

Наприкінці богослужіння Високопреосвященніший митрополит Филип привітав парафіян зі святом і благословив.

Різдвяний концерт у Нових Санжарах

✠ Після Різдвяної Божественної літургії 7 січня, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, у храмі на честь Святої Трійці селища Нові Санжари відбувся Різдвяний концерт. Його організовано силами кліросу і недільної школи храму.

На святковий захід завітали Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін, настоятель храму протоієрей Олексій Палінчак, парафіяни. Владика подякував учасникам за чудовий концерт та вручив кожному учаснику солодкі подарунки.

Архієрейське богослужіння у Горішніх Плавнях

✠ У день Собору Пресвятої Богородиці, 8 січня, вікарій Полтавської єпархії Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін звершив Божественну літургію у Свято-Миколаївському соборі Архієрейського подвір'я міста Горішні Плавні. Його Преосвященству співслужили викладачі Полтавської Місіонерської Духовної семінарії у священному сані та клірики собору.

Після читання Святого Євангелія проповідував викладач семінарії протоієрей Миколай Попльонтаний.

За богослужінням була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та єдність Православної Церкви.

Після завершення літургії Владика Веніамін звернувся до вірян з архіпастирським словом та благословив усіх.

Єпархіальна хроніка

7 січня, у свято Різдва Христового, престольний день храму в місті Зінькові, після церковних урочистих відправ у районному Будинку культури відбувся Різдвяний концерт. Зал був повен глядачів. Церковні хори, працівники Будинку культури, вихованці недільної школи, музичної школи, учасники молодіжного братства організували прекрасний концерт, славили новонародженого Господа, вітали з Новим роком, колядували, ставили Різдвяні сценки. Благочинний Зіньківського округу і настоятель храму протоієрей Іоанн Бабич вручив солодкі подарунки дітям від благодійників, поздоровив усіх присутніх з Різдвом Христовим.

З Різдвяними святами апарат міської ради міста Карлівки та усіх, хто в цей час перебував в адмінбудівлі у справах, привітали маленькі прихожани Свято-Пантелеймонівської церкви разом із священиком Богданом Довбакою. Тримаючи в руках Різдвяну зірку, колядники своїм співом наповнили приміщення духом радості Різдва. Прославляючи Христа, зичили усім щастя, здоров'я, достатку, а головне — миру нашій спільній домівці Україні. На знак подяки міський голова Олександр Наконечний вручив дітям солодкі подарунки.

Різдво Христове — одне з найбільш світлих християнських свят, якого діти завжди чекають з особливим нетерпінням. Святкування його сповнено великої духовної радості та євангельської простоти, дитячих вітань і колядувань. Ось і вихованці Духовно-просвітницького центру Свято-Миколаївського собору міста Горішні Плавні готувалися до нього радісно та натхненно, щоб, за традицією, привітати з Різдвяними святами своїх рідних, парафіян та жителів міста. 6 січня, у Різдвяний святвечір, після всенічного бдіння у Свято-Миколаївському соборі хор вихованців недільної школи та соборний хор по черзі виконали Різдвяні піснеспіви-колядки, вітаючи парафіян зі святом. А 8 січня вихованці та вчителі Духовно-просвітницького центру на чолі з директором протоієреєм Георгієм Коваленком славили народження Спасителя, колядуючи у місті — на Театральній площі біля міської новорічної ялинки, у людних місцях біля супермаркетів, у домівках рідних, а також відвідали Центр соціальної підтримки дітей та сімей «Надія». Дітям щиро дякували за вітання та пригощали солодощами.

8 січня після Божественної літургії у Свято-Успенському храмі села Старі Санжари Новосанжарського району маленькі вихованці недільної школи заспівали Різдвяні колядки. Настоятель храму протоієрей Василій Антонь вручив дітям подарунки.

8 січня після Божественної літургії у Вознесенському храмі міста Полтави вихованці недільної школи різдвяними сценками та колядками привітали прихожан. Настоятель храму протоієрей Максим Мінєєв вручив дітям солодкі подарунки.

У період Різдвяно-новорічних свят волонтери православного центру «Благо», що діє при відділі благодійництва та соціального служіння Полтавської єпархії, привітали маленьких пацієнтів Полтавського протитуберкульозного диспансеру та дитячого відділення Полтавської обласної клінічної психіатричної лікарні імені Мальцева. Волонтери організували для

Пам'ять святителя Афанасія Полтавського

✠ У день свята Обрізання Господнього та пам'яті святителів Василія Великого і Афанасія (Вольховського), Полтавського чудотворця, 14 січня Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Полтавському Хрестовоздвиженському монастирі, в якому спочивають святі мощі Полтавського угодника Божого.

Його Високопреосвященству співслужили секретар єпархії протоієрей Михаїл Волощук, благочинний Полтавського міського округу протоієрей Іоанн Корнієнко, благочинний Полтавського районного округу протоієрей Олександр Антонюк, ключар Свято-Макаріївського кафедрального собору Полтави протоієрей Миколай Довганич, духовенство обителі.

За богослужінням була піднесена молитва про мир в Україні та єдність Православної Церкви.

Після запричасного вірша проповідь виголосив священик Георгій Шепіда.

По завершенні Божественної літургії Високопреосвященніший Владика звернувся до богомольців з архіпастирським словом, привітав зі святом та благословив усіх.

Пам'ять препдобного Серафима Саровського

✠ У день пам'яті преподобного Серафима Саровського, 15 січня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Свято-Серафимівському храмі міста Полтави. Його Високопреосвященству співслужили секретар єпархії та настоятель храму протоієрей Михаїл Волощук, ключар Свято-Макаріївського кафедрального собору Полтави протоієрей Миколай Довганич, духовенство храму.

За богослужінням була піднесена молитва про мир в Україні та єдність Православної Церкви.

Після запричасного вірша проповідь виголосив протоієрей Сергій Пашко.

По завершенні Божественної літургії Високопреосвященніший Владика звернувся до богомольців з архіпастирським словом, привітав зі святом та благословив усіх.

Освячення спортивного та тренажерного залів

✠ Для вихованців та вчителів Духовно-просвітницького центру Свято-Миколаївського собору міста Горішні Плавні 9 січня відбулася знакова подія — освячення спортивного та тренажерного залів, які побудовано з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа у стінах Полтавської Місіонерської Духовної семінарії. Зведено приміщення силами Духовно-просвітницького центру.

Чин освячення звершив віце-ректор семінарії Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін. За богослужінням молилися директор центру, викладач семінарії протоієрей Георгій Коваленко, вчителі, вихованці та їхні батьки.

Після освячення Владика привітав присутніх відзначив вагомий внесок у розвиток справи виховання молодого покоління та закликав Боже благословення.

Варто зауважити, що до цього часу вихованці центру не мали свого власного спортзалу і були змушені орендувати його у загальноосвітніх школах міста, що створювало незручності.

У Навечір'я Богоявлення віце-ректор Полтавської семінарії молитовно відсвяткував день народження

✠ У свій день народження, 18 січня, у Навечір'я Богоявлення, віце-ректор Полтавської Місіонерської Духовної семінарії Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін звершив уставні богослужіння — Царські часи, зображальні, вечірню з літургією святого Василія Великого у Трьохсвятительському храмі семінарії. Його Преосвященству співслужили викладачі духовної школи у священному сані.

У цей святковий день відбулися спільні для студентів семінарії сповідь і Причастя Святих Христових Таїн.

За традицією, тексти Святого Письма були прочитані церковнослов'янською та українською мовами.

Після Євангельського читання Владика звернувся до вірян зі словом проповіді.

За Божественною літургією була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та єдність Православної Церкви.

Завершилося святкове богослужіння Великим освяченням води, після чого священнослужителі окропили нею присутніх у храмі.

По завершенні богослужіння клірики, парафіяни, викладачі та студенти привітали Його Преосвященство з днем народження.

Єпархіальна хроніка

малечі захоплюючу виставу, святковий хоровод та святковий стіл з піцою, чаєм, домашнім тортиком і фруктами. Усі діти отримали подарунки.

У святки у Свято-Михайлівському храмі села Яреськи Шишацького району відбувся концерт різдвяних колядок. Прихожан своїм співом вітали учні Яреськівської загальноосвітньої школи.

12 січня вихованці дитячої недільної школи Свято-Троїцького та Миколаївського храмів селища Диканька та Диканський загін православних скаутів відвідали будинок для людей похилого віку в селі Великі Будища Диканського району. Діти подарували літнім людям Рздвяну виставу, колядки і теплі обійми. А наступного дня вихованці дитячої недільної школи Свято-Троїцького та Миколаївського храмів привітали з Різдвяними святами спектаклем і колядками прихожан. Всіх дітей чекали подарунки.

13 січня, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського та Миргородського Филипа, настоятель Всіхсвятського храму міста Гадяча протоієрей Стефан Кавчак та настоятель Свято-Успенського храму села Лютенька протоієрей Василій Ліло звершили чин відспівування воїна ООС Володимира Крупського, який загинув на Сході України 10 січня 2019 року під час виконання бойового завдання. Загиблий був контрактником, служив у 72-й окремій механізованій бригаді. У Володимира Крупського залишилися дружина, дочка і сини. Вічна пам'ять та Царство Небесне його безсмертній душі!

У святкові різдвяні дні для вихованців Духовно-просвітницького центру Свято-Миколаївського собору міста Горішні Плавні директор центру протоієрей Георгій Коваленко та викладач Олександр Анатолійович Кудрич організували короткостроковий зимовий табір. Ранок у таборі починався зі спільної молитви в Покровському храмі. Трапезу діти готували самі під керівництвом викладачів. Протягом дня проводилися різноманітні конкурси на тему Різдва Христового та цікаві інтелектуальні ігри. Найбільшою радістю для дітей були катання на санчатах і сніжні забави.

19 січня, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, в Зінькові у свято Хрещення Господнього після урочистого богослужіння в Христо-Різдвяному храмі відбувся традиційний хресний хід містом до річки Ташань. Щорічно до свята церковні люди обладнують купальню для бажаючих поринути в освяченій воді і вирізають скульптури з льоду. Благочинний Зіньківського округу протоієрей Іоанн Бабич і священик Димитрій Котелевиць освятили воду й окропили всіх агіасмою. Після цього відбулося масове купання в ополонці.

До святого Миколая на гостини

У день святого Миколая, 19 грудня, Полтавська єпархія організувала для дітей традиційний концерт і благодійну трапезу. Дійство відбувалося у Палаці залізничників. Головними учасниками розважальної програми стали вихованці недільних шкіл, що працюють при церквах Полтави. Вони об'єдналися, щоби згадати святого Миколая, відчути серцями часточку його гарячої любові до людей.

«Згадаймо Євангеліє, — наголосив на відкритті свята протоієрей Андрій Сімон. — "Усе, що дихає, хай славить Господа". Ці слова — заповіт жити по-Божому». А що це означає? Православна людина має жити любов'ю євангельською, добром, милосердям, шукати можливості реалізації у справах добрих намірів, зігріти інших.

Приклад святителя Миколая — дороговказ для віруючих. Звертаючись до його діянь змалечку, православні призвичаюються до молитовної підтримки нужденних, знедолених, подають їм руку допомоги. В історії нашого народу це вже традиція. І новим поколінням продовжувати її.

До свята разом із вихователями діти підготували різноманітні за жанрами концертні виступи. Глядачам представили піснеспіви, що прославляють святого Миколая, сценки, присвячені чеснотам, які він проповідує, танцювально-ліричні номери. А розпочалося свято спільною молитвою до одного з найбільш шанованих православних святих.

«Наші вихованці добре знають благочестиві діяння святителя, — розповідає вихователь-педагог недільної школи храму святих мучениць Віри, Надії, Любові і матері їхньої Софії Тетяна Гаджала. — І що особливо зігріває, вони з радістю готуються до святкування дня святого Миколая. Усі разом ми продумуємо репертуар, вчимо вірші і пісні. Святий Миколай навчає нас працювати спільно, відповідати за доручену справу. За умов сучасності, коли діти роз'єднані, це дуже корисно».

Восьмирічна Ліза до церковного хору, що діє при храмі Різдва Пресвятої Богородиці у мікрорайоні Левада, ходить з трьох років. До занять і концертів ставиться серйозно: пам'ятає настанови свого педагога Наталії Силки. А вони такі: добре вчити слова, слухати і запам'ятовувати мелодію. І ще, ділиться дівчинка, пам'ятати, що співаєш для Господа. У святковому концерті до дня святого Миколая взяли участь одразу три дитячих хорових колективи з храму Різдва Пресвятої Богородиці.

Але музичні заняття — це лише невелика частина багатогранної благодійної і просвітницької роботи, що її здійснюють колективи недільних шкіл, волонтерські організації, священство Полтави з благословення керуючого єпархією Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа. Дітей прилучають до православного способу життя, участі у посильній праці на благо інших. Адже головна мета християнського виховання — плекання природних порухів душі до чуйності і дієвого милосердя.

На думку художнього керівника дитячих хорових колективів храму Різдва Пресвятої Богородиці Наталії Силки, можливостей для реалізації цих прагнень у житті зустрічається чимало. Окрім концертів та благодійних виступів, діти за підтримки батьків беруть участь у доброчинних справах: відвідують хворих ровесників у лікарнях, готують для них подарунки, збирають речі… Що важливо, дітвора усе це робить залюбки, розуміючи вагомість своїх зусиль. А весела мелодійна пісня лише додає гарного настрою: добра справа нерозлучна з посмішкою.

Недільні школи працюють при багатьох храмах Полтави: Різдва Пресвятої Богородиці, святих мучениць Віри, Надії, Любові і матері їхньої Софії, Пантелеймонівському, Андріївському, Георгіївському, святого мученика Іоанна Воїна, Хрестовоздвиженському монастирі. У кожного колективу свої можливості, своє обличчя, своя готовність до цієї незвичайної ще дитячої проповіді добра.

«Багато що у цій справі йде від сім'ї, — переконана мама маленької учасниці концерту Маші Васевич Галина. — Звичайно, ми розповідаємо дитині і про святого Миколая, і про інших святих. Хочеться, щоб сприймалися вони саме як православні святі, а не якісь казкові персонажі. Наша спільна праця потребує від кожного — батька, мами, священика, вихователя — і терпіння, і витримки. Нехай Господь благословляє усіх добрих людей, що дарують нашим дітям стільки тепла і любові!..»

В атмосфері невимушеності і родинного затишку діти залюбки веселилися, ділилися чистими почуттями товариськості і любові. Була і дитяча трапеза: волонтери потурбувалися. Втім, попереду ще не одне свято, а з ними чекаємо щирих веселощів і обов'язково добрих справ.

Людмила Нікітіна

Ясні вогні Різдвяної ялинки

10 січня у Полтавському Палаці культури залізничників пройшло традиційне дитяче свято — Архієрейська ялинка. Вихованці недільних шкіл міста і Полтавського району разом із своїми вихователями та батьками долучилися до спільного Різдвяного торжества. Усі разом — у піснях, танцях, віршах — прославляли народження Господа, створювали неповторну атмосферу щирого і сердечного спілкування. Звісно, кожен відчуває її по-своєму. «Знаєте, це особливий настрій, — ділиться учасниця юнацького хору храму Різдва Пресвятої Богородиці Марія Шугайло. — Відчуваєш Господню присутність усюди. Звідси, мабуть, оце прагнення до єднання, усвідомлення, що ти — християнин».

Різдвяні свята, за православною традицією, — живе втілення родинності у її духовному вимірі. Адже у сім'ї народжується і продовжується життя — найвища цінність. У святкові дні ми вітаємо прихід у світ Богонемовляти Христа і сподіваємося, що усі чесноти, заповідані нам Господом, успадкують і наші діти. Що разом з ними прийдемо до спасіння. «Саме до цього, — вважає керівник відділу соціально служіння і благодійництва Полтавської єпархії протоієрей Андрій Сімон, — ми усі, хто тут зараз, і покликані. Добрі справи, до яких долучилися діти, щоб принести радість іншим, спрямовують їх і надалі йти дорогою любові, милосердя. Над цим і працюють наші священики, вихователі недільних шкіл, батьки».

На сцену юні артисти виходили нарядними й охайними, старанно виконували свої ролі. Відчувалося — готувалися неабияк. Разом із вихователями і батьками розучували пісні і танці, прагнули передати глядачам своє відчуття великого свята. «У недільних школах ми, дорослі, — розповідає монахиня Саломія, — намагаємося створити для дітей гарні умови для православного виховання. У нас, у Хрестовоздвиженському монастирі, наприклад, для занять є окреме приміщення. Приємно бачити, як діти приходять до віри, відчувають потребу у спільних трудах на користь інших. Ось сьогодні вони і співають, і танцюють, і жартують. І усе це — з великим бажанням».

Справжньою окрасою святкового дійства стала музично-театральна композиція «Пригоди Різдвяної ялинки». Її приготували для малечі волонтери молодіжного православного центру «Благо». «Попрацювали і справді на благо, — звернувся до учасників свята секретар Полтавської єпархії протоієрей Михаїл Волощук. — Усе, що ми сьогодні бачимо на сцені, — це дари, які дав нам Господь. Важливо, щоб наші маленькі артисти завжди тримали у серцях ось цю різдвяну радість і єдналися навколо нашої Православної Церкви».

Діти побачили картини зимового лісу, його мешканців, разом із героями вистави здолали перешкоди і негаразди, що нерідко кожен із нас створює собі сам: заздрощі, грубість, гординю. А нагородою усім стали посмішки друзів, тепло їхніх сердець, осяяне світлом Різдва. І звичайно ж, подарунки.

Людмила Нікітіна

«Вони ж наші брати і сестри»

У Полтавському палаці дозвілля «Листопад» 9 січня, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, відбувся традиційний Різдвяний концерт. Як і минулого року, в рамках заходу пройшов благодійний ярмарок. Вихованці недільних шкіл Полтави разом із своїми наставниками пригощали гостей свята різноманітною випічкою, пропонували вироби власного виготовлення: сувеніри, ялинкові прикраси… Усе це — не лише гарного настрою ради. Адже головне завдання заходу, як підкреслив у своєму привітанні до учасників благодійного ярмарку і концерту митрополит Полтавський і Миргородський Филип, і в тому, аби допомогти врятувати тяжкохворих дітей, і в залученні до цієї доброї справи якнайширшого кола учасників, передусім дітей. Нехай відчувають, як вони потрібні іншим, як з Божою допомогою можуть дарувати радість життя своїм ровесникам.

Гасло «Чужих дітей не буває», що об'єднало учасників дійства, напряму перегукується з євангельським закликом любові до ближнього. Це — особливе бачення людських потреб, здатність до співчуття, це крок назустріч добру. Прихожанку Всіхсвятського храму Катерину Москаленко не треба було вмовляти прийти і взяти участь у ярмарку. Бо, як розповідає полтавка, біда тяжкої недуги свого часу не оминула її родину: хворіла сестра. Згадує, як важко було. Але ж самотніми її рідні себе не відчували: їм допомагали, їх підтримували. І хвороба відступила.

Отож і перед концертом, і опісля гості «Листопада» могли долучитися до спільної допомоги онкохворим дітям. А знайти себе у цій добрій справі під силу кожному. Ось поради від одного з організаторів. Перш за все, як вважає координатор ярмарку ігумен Афанасій (Бідний), потрібно мати бажання і добре серце. Адже нерідко ми посилаємося на усілякі негаразди, що нібито заважають нам допомагати іншим, виправдовуємо себе. Натомість і далекі наші, і навіть близькі люди залишаються сам на сам з бідою. На благодійному ярмарку усе по-іншому. Люди, багато людей реально допомагають тим, хто бореться з недугою. І усе, що буде зароблено спільною працею, передадуть хворим.

Для маленьких прихожан участь у ярмарку — справжня подія. Готувалися до нього з великим бажанням і віддачею, проявляли не лише таланти художні і рукодільні, але й сердечну налаштованість творити добро, відчувати живу приналежність до християнства. Знайшли себе у доброчинній справі і вихованці недільної школи Макаріївського собору брати Коля і Женя Панченки. Розповідають: отримали завдання пекти і продавати солодощі. Обидва радіють — з яким гарним настроєм люди підходять і купують усе те, що діти виготовили до ярмарку. Хлопці розуміють, наскільки це серйозна справа — допомагати хворим дітям. «А як же інакше? — запитує Коля. — Вони ж наші брати і сестри».

Випробування любові до ближнього вимагає праці, зусиль душевних.Але ж яка це нагорода для учасників ярмарку — усвідомлювати, що часточка твоєї праці, дару любові здатна врятувати життя! Звісно, за умови хорошої підготовки. Адже, як вважає волонтер Оксана Ярмиш, благодійна справа має бути добре організована. Ділиться враженнями від того, як спрацювала разом із своїми вихованцями з недільної школи Хрестовоздвиженського монастиря: «Участь у ярмарку дітям приносить задоволення. Але не тільки. Від усього серця ми віримо, що зусилля наші не марні, що по молитвах наших хворим діткам стане легше, що вони одужають»,

Завершилося свято милосердя концертом. Образ Святого Сімейства, подія приходу у світ земний Богонемовляти Христа — ось головні теми піснеспівів, колядок, поезій, що звучали того вечора. Усіх, хто на сцені і в залі, огортали теплі хвилі любові. Здавалося, святкувати зібралася одна велика родина. «Справді, — зізнається отець Олександр Клименко, — сьогоднішня обстановка у цьому залі серед полтавців дуже нагадує мені Святвечір, що напередодні Різдва щороку об'єднує моїх рідних. Мабуть, у цьому і полягає покликання нашого улюбленого свята. Подумки оглядаю світлі добрі обличчя. У дні Різдва ми усі стаємо одним цілим, єдиною сім'єю…»

Переможця пісенного конкурсу «Голос країни» протоієрея Олександра Клименка у Полтаві вже не вважають гостем — він свій, рідний. Адже лише рідна по духу людина може так проникливо свідчити про Різдвяну радість, єднати людські серця у спільному прагненні добра.

Під час благодійного ярмарку православні полтавці зібрали 32 тисячі гривень. «За результатами ярмарку ми завжди радимося з медиками в онкогематологічному відділенні, яким саме діткам на даний час потрібна допомога найбільше. Це щоразу доволі болісний момент, бо ж, зрозуміло, що підтримки потребують усі», — розповів ігумен Афанасій (Бідний). Зібрані цього разу кошти було розподілено між чотирма родинами, які опікуються своїми онкохворими дітьми. Адресну грошову допомогу отримали Діана Саідова (12 років, лімфогранулематоз), Артем Махно (1,7 року, вроджений лімфобластний лейкоз, рецидив), Артем Могила (6 років, гострий лімфобластний лейкоз) та Дар'я Шумік (3 роки, гострий лімфобластний лейкоз).

Людмила Нікітіна

Свята

В очікуванні найважливішої зустрічі

Закінчення. Початок на с. 1

Тепер, держачи на руках маленького Ісуса, праведний старець міг спокійно померти. Він витримав виснажливе, хоч і блаженне випробування, його віри Господь не посоромив, його серце втішилося: прийшло спасіння його народу. Саме тоді вдячно і відрадно народилася у нього передсмертна молитва: «Нині відпускаєш раба Твого, Владико, за словом Твоїм, з миром, бо побачили очі мої Спасіння Твоє, яке Ти приготував перед усіма народами» (Лк. 2:29–32).

Церква назвала Симеона Богоприїмцем і встановила святкувати подію зустрічі Бога Симеоном — Стрітення Господнє — як одне з дванадесятих свят. Та вікопомна зустріч на порозі храму — від початку глибоко особиста — стала подією загальноцерковною, вселенською: Старий Завіт «передав повноваження» Новому. Проте урочиста загальність не стає на заваді суб'єктивному переживанню зустрічі. Подія так і лишається до щему особистою — але тепер не тільки для праведного Симеона, а для кожної людини, яка чекає зустрічі з Христом Богом.

Праведний Симеон явив нам мужній приклад чекання найголовнішого у житті — і був сповна нагороджений: він таки зустрівся зі Спасителем у земному житті, хотів бути з Ним у вічності — і з миром відійшов. Власне, і наше життя — це час, дарований нам для пошуку Бога, для пізнання Його ще на землі, щоб і ми хотіли перебувати з Ним безкінечно. Теоретичне розуміння любові тут не допоможе. Як влучно підкреслив преподобний Паїсій Святогорець, кожен, хто вважає, що може пізнати Божі Таїнства за допомогою наукових теорій, схожий на невігласа, який хоче побачити рай у телескоп. Якщо серце не поривається до Бога — бо не знає Його, бо не шукає Його, — не зможе на смертному одрі промовити: «Нынѣ ѿпꙋща́еши раба̀ твоего̀, влⷣко, по глаго́лꙋ твоемꙋ̀, съ ми́ромъ...» І не буде радісного Стрітення…

Тож поки дихаємо у тілі на повні груди, варто задуматися: чи є місце Спасителю у нашому життєвому розкладі? Щоб потім, коли настане і наш час підсумовувати життя, — не боятися Незнайомого, Якого ніколи не знали і не любили. Адже страх розсіюється і потяг зустрітися з'являється лише в тому серці, яке любить. Прагнути зустрічі з Улюбленим так природно…

Юлія Іванова

«А що перший празник — святеє Рождество…»

Традиція різдвяної і новорічної листівки

У Полтавському краєзнавчому музеї імені Василя Кричевського зберігаються різноманітні предмети, що знайомлять нас з життям попередніх поколінь. Серед таких речей і поштові листівки — свідки цілої епохи та людських доль, універсальні засоби спілкування XIX — початку XX століття.

Прототип вітальної поштової картки з'явився в Європі у середні віки. Найстаріша вітальна листівка, датована XV століттям, зберігається у Британському музеї у Лондоні. Ще одним прообразом листівки можна вважати і середньовічну гравіровану іконку. Різдвяний сюжет купленої до свята мініатюрної ікони сприймався як нагадування про Велику подію у Святому Сімействі.

Першу різдвяну картку створив художник Добсон у 1794 році. Він зобразив щасливу родину навколо ялинки і надіслав своєму приятелю. У наступному році з'явилася серія різдвяних листівок, виконаних за малюнками англійського митця. Згодом поштова листівка пережила справжній «золотий вік», бо кожний уважав за необхідність надіслати своїм близьким щирі вітання на ошатній картці.

У колекції Полтавського краєзнавчого музею зберігається близько 50 різдвяних та новорічних поштівок XIX — початку XX століття. Вони потрапляли до збірки у комплексах речей, які передавали полтавці з особистих архівів.

До 1918 року, коли використовували Григоріанський календар, Різдво у нас на Батьківщині святкували 25 грудня, напередодні Нового року, тому часто поштовими картками вітали відразу з двома важливими датами. Поштівки були дорогими: 3–5 копійок коштували монохромні та 10 копійок багатоколірні екземпляри. На гостину в той час прибували не з квітами, а з листівкою. Цей знак душевних проявів уклеювали на довгу пам'ять до альбомів, згодом не раз переглядаючи та згадуючи приємні моменти.

Письмові повідомлення, збережені на листівках, які пройшли пошту, цікаві своїм змістом. Тексти мають різноманітний характер, від короткого привітання до розповіді значного розміру (наскільки дозволяло місце на бланку). Як і тепер, бажали здоров'я, щастя, всіляких гараздів, весело зустріти Новий рік, різноманітних успіхів тощо.

Кожна відправлена поштова картка була подвійним привітанням: це і текст, який людина писала власноруч, і зашифровані у малюнках послання. Для створення ілюстрацій різдвяних та новорічних поштових листівок художники використовували певні символи, які легко розшифровувала людина XIX — початку XX століття.

Різдвяні послання покликані передати привітання з релігійним святом, тому часто їх ілюстрували біблійними сюжетами, зокрема сценами народження Ісуса Христа. Наприклад, у музеї знаходиться поштівка львівського книгаря-антиквара Давида Грунда, сюжет якої в повній мірі відповідає різдвяній тематиці. У центрі композиції зображена Божа Матір з Немовлям Ісусом Христом у яслах. Їх виділено потоком світла у формі трикутника, який іде від Віфлеємської зірки з шістьма променями (рис. 1).

Здавна важливою і незмінною традицією на Різдво було колядування. Гурти колядників мандрували від будинку до будинку, починаючи з першого дня Різдва. Часто ватаги парубків ходили вітати односельців із «звіздою» та дзвоником. Вони славили піснями (колядками) господарів та бажали добробуту і здоров'я їхнім родинам. Саме такий обряд зображений на шведських поштових листівках з репродукцією картини С. Васильківського «Різдвяні святки на Полтавщині» (рис. 2).

Серед тогочасного населення популярністю користувалися і поштівки з побутовими сценками на новорічну та різдвяну тематику — зображення святкових столів з різними стравами, дітей, які розгортають подарунки, веселих компаній та парочок, які танцюють, обіймаються, радіють. Надсилаючи такі поштові картки, люди бажали того, що намальовано, — щоб дім був повною чашею і завжди вистачало коштів на гарне святкування. Подібні сюжети представлені й у музейному зібранні. Листівки дають можливість дізнатися, які сюрпризи розміщували під ялинками: спортивний інвентар, різноманітні іграшки, книги, фрукти.

Одним із головних атрибутів святкування Нового року та Різдва з XIX століття була і залишається ялинка. Її зображення часто використовували художники для виготовлення ілюстрацій новорічних та різдвяних поштових карток. Дерево отримує статус новорічного після того, як його зрубали, принесли додому і прикрасили. Найулюбленішими ялинковими іграшками упродовж тривалого часу були їстівні вироби — фігурки з тіста, загорнуті у кольорову, золотисту або сріблясту фольгу, а також «золочені» горіхи, яблука, мандарини і свічки. Згодом з'явилися скляні оздоби. На двох поштових картках з колекції Полтавського краєзнавчого музею зображені прикрашені ялинки, біля яких зібралися діти. На одній поштівці намальована ялинова гілочка з палаючою свічкою, полум'я якої — знак тепла і любові (рис. 3).

Ключовий символ зимових свят — Дід Мороз. Його образ складався протягом багатьох століть, трансформуючись і видозмінюючись до сучасного стану. Неодмінними ознаками цього персонажа є велика біла борода, червона шуба, міх з подарунками. До 1917 року образ Діда Мороза зустрічався переважно на різдвяних листівках. У музейній колекції зберігається лише одна поштова картка з цим героєм. Дід Мороз обдаровує дітей різними іграшками (рис. 4).

Крім Діда Мороза, на вітальних листівках можна зустріти зображення інших персонажів зимових свят — ангелів. Ангели — типові дійові особи різдвяних листівок. На святкових поштівках вони постають переважно у вигляді дітей, рідше — молодих красивих дівчат. Побачити Божих посланців можуть лише чисті та безгрішні, тому найчастіше їх зображували поряд з дітьми.

На багатьох картках зустрічаємо пейзажні мотиви. Ландшафти та види природи символізують настрій. Бачимо будинки — затишні, припорошені снігом, із теплими привітними віконцями. На кількох різдвяних поштівках намальовані храми та дзвіниці. Кожна церква — центр світу православної общини і належить до сакрального простору. Оскільки храм — місце святе, де присутній Бог, то зображення церкви на привітальних листівках співвідноситься з фактом релігійного свята. Привертає увагу берлінська поштова картка. У центральній частині зображено храм із дзвіницею, до якого протоптана у снігу стежка. Декоративна арка ніби запрошує глядача увійти в цей чудовий намальований пейзаж і, навпаки, дозволяє святковому світу ввійти в наш буденний. Над аркою — темно-синє небо, усипане п'ятипроменевими зірками (рис. 5).

Різдвяної ночі над містами та селами до 1917 року розливалися святкові дзвони. Тож і на новорічних та різдвяних листівках часто зустрічаються дзвони та дзвіночки. У музеї зберігається поштівка, ілюстрована малюнком з двома ангелами-жінками з білосніжними крилами, які літають біля стіни дзвіниці. Одна з них калатає у золотистий дзвін, а інша тримає пальмову гілку — символ перемоги Христа над смертю (рис. 6).

Одними з найпоширеніших елементів оформлення святкових листівок, які потім перекочували на радянські та сучасні поштівки, є годинники, календарі та цифри року. У музейній збірці такий декор міститься на чотирьох поштівках, зокрема на найстарішій «1893» (рис. 7). Кожна цифра обвита ніжними незабудками, які для сучасного глядача досить незвично виглядають у поєднанні з холодними барвами. Загалом квіти зустрічаються на багатьох новорічних та різдвяних листівках, виданих до 1917 року. Вінки та гірлянди на різдвяних листівках означають славу, святість, велич і жертовність Немовля Ісуса і Пресвятої Діви Марії. Ці декоративні мотиви символізують побажання щастя, успіху, добробуту, безхмарного існування тощо. Часто на поштівках зустрічається зображення рідкісної в природі конюшини з чотирма пелюстками.

Надзвичайна популярність поштових листівок у XIX — на початку XX століття обумовлена тим, що вони стали невідомим до того універсальним засобом міжнародного спілкування, яке поєднувало людей на будь-яких відстанях.

Оксана Сулима,
завідувач сектору науково-дослідного відділу фондів Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського

Тетяна Горицвіт: «У природі всі є рівноправними носіями вищої цінності — життя»

Тетяна Луньова, кандидат філологічних наук, член Національної спілки письменників України, член Полтавської обласної організації Українського товариства охорони природи, доцент кафедри англійської та німецької філології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, автор творів для дорослих та дітей

Що виокремлює Тетяну Горицвіт (Луньову) з-поміж інших полтавських письменників? По-перше, відданість дитячій тематиці. Не так уже й багато літераторів — наших земляків — по-справжньому занурені у переживання про дитинство, про дітей, про дитяче.

По-друге, сама тема діалогу з юним поколінням… Вона досить примітна і неймовірно актуальна. Тетяна Володимирівна говорить із читачем про природу. Дуже серйозно, не оминаючи болісних подекуди питань. І усе це незважаючи на казкову форму, якою авторка дитячих книжок огортає зміст розмови. Втім, можливо, — це найліпший із засобів обговорення буття живих істот, його художнього осмислення. І, звісно, людини також.

На цьому шляху трапляється чимало проблем. Ось лише одна. Спілкування з природою для більшості дітей поступово стає усе більш опосередкованим. Нещодавно — а зараз зима — довелося автору цих рядків проїжджати передмістям Полтави. Вже випав сніг. Досить рясно. Мимоволі згадалася нехитра сезонна забава — сніжки. Озирнулася: чи не побачу часом хлоп'ят, що змагаються у влучності, розгарячених, азартних? Ні, тиша. Жодного… «Тепер усі малі за комп'ютерами сидять», — ніби підхоплюючи мою здогадку, поремствував хтось із пасажирів маршрутки.

Живий світ — такий близький і природний для кожного з нас — справді поступається віртуальному. Тут, звичайно, теж своя захопленість є. Але усе це диктує зовсім інші стосунки з реальністю. Ніби крізь товсте скло дивимося. Але ж скло — субстанція не ідеальна. Подекуди викривляє те, що бачимо навколо. І, що найгірше, воно позбавляє людину безпосередності відчуттів — живого відгуку на дотик квітів, дерев, сонячного проміння, що розлилося на підвіконні. Технократичне мислення, як казали революціонери, «оволодіває масами». І «сміливі експерименти» над усім і уся перетворюються на загрозу самому існуванню людства.

Є у Православ'ї поняття таке страшне — окам'яніла нечутливість. Не будемо звинувачувати сучасну техніку в тому, що притупляє нашу здатність до емоційного сприйняття дійсності. Тим більше що про недугу черствості людству відомо здавна. Але розвиток усього того, що ми пов'язуємо з прогресом техніки, в наші дні набуває характеру експансії. Як відбивається вона на середовищі, в якому живемо? Чи здатні ми контролювати негативні впливи? Тривог з цього приводу чимало. Особливо за дітей. Тетяна Горицвіт — строго кажучи, не еколог. Але її позиція як літератора, як людини — одного коріння з тим, що є принциповим для захисників природи. Отож, що може і повинна говорити з цього приводу дитяча книга, казка? Про це ми обов'язково спитаємо у Тетяни Володимирівни. Та спершу кілька слів про те, де саме і чому відбулася наша зустріч з письменницею. В обласній дитячій бібліотеці. В дитячій, але за участю серйозних дорослих людей: педагогів, учених-біологів, екологів, священнослужителів. Привід — вихід друком нової книги Тетяни Горицвіт «Міські пригоди Лісової шишки». Певною мірою, наша зустріч — презентація. Але краще назвати її обміном міркуваннями, досвідом, порадами. Отож спробуємо разом із письменницею з'ясувати головне, що об'єднує її цікавість до екологічної тематики з духовними вимірами виховання.

Книги Тетяни Горицвіт

— У чому висхідна точка Вашої творчості, Тетяно Володимирівно? Що спонукає Вас у книгах для дітей викликати читача на серйозну розмову про довкілля?

— Пропоную на певний час відволіктися від проблем захисту природи. Хоча і справді — це одна з головних тем багатьох моїх книг. Уявимо їх адресата. Це — дитина. А ми — дорослі. Тож маємо підготуватися до спілкування: чим хочемо наповнити юні серця? Екологія потім. Спершу — особистості батьків, учителів, вихователів. Вони мають вибудувати стосунки із малечею.

— У який спосіб, як це може відбуватися?

— Ми, дорослі, маємо створити такий собі умовний місток, по якому дитина рушить назустріч новому, почне безпосереднє спілкування з тією ж природою, чимось зацікавиться, над чимось замислиться. До речі, підштовхувати дітей до цього зовсім не обов'язково. За моїми спостереженнями, вони і самі можуть концентруватися на побаченому або почутому. Інша справа: чи помітимо ми цей момент включення, чи підтримаємо його у дитині?

— Готовність до сприйняття природи — це і просто реакції, враження від барв, звуків, і переживання. «Місток»… Його ще треба спорудити. Маєте власний досвід — поділіться!

— Рецептів на всі випадки життя не існує. Багато що залежить, наприклад, від віку дитини. Але, повторюся, батьки, передусім мама, — це той первісний космос, у якому зароджуються дитячі уподобання, інтереси, мотивації. Ось ви привели малюка до парку. Гуляєте. Своїм ставленням до всього, що є навколо, — це може відбуватися мимоволі — дорослий передає дитині імпульс зацікавленості у цьому місці. Середовище, ніби сповіщаєте ви, приємне, корисне, а отже, бажане. Така від вас іде інформація. Дитина відчуває це і сприймає як даність. Уявляєте, який відповідальний момент переживає вона?

— Але ж час збігає. Діти підростають, стають більш самостійними, їхній зв'язок з природою ускладнюється…

— Знаєте, це незвичайні моменти!.. Сам процес пізнання світу. У маленьких діток усе викликає захват. Дуже цікаво спостерігати, коли маля (однорічне, наприклад) уже чисто фізіологічно починає на чомусь зосереджуватися, роздивлятися щось невідоме для нього. Це може бути пташка, квітка, може бути гусениця, скажімо. Дитина вражена, не може відвести погляду від цього дивного створіння Божого. Її захват щирий і природний. Малюк уже любить це, живе. І тут важлива реакція батьків. Вони можуть із відразою наказати: «Не чіпай цю гидоту!» А можуть запропонувати: «Давай подивимося разом». Тому що, направду, гусениця — дивовижна істота, те, скажімо, як вона пересувається. Це ж інженерний унікум! Дитина робить відкриття. А дорослі своєю увагою до природного феномену пробуджують у ній позитивно забарвлений інтерес. Або інший приклад. Я помітила, що дітки, навіть маленькі, можуть бути уважними до тих чи інших ознак живих істот, до різних станів, у яких ті перебувають. Якщо пояснити дитині, що усе живе навколо нас перебуває в русі або, наприклад, що рослинці чи тваринці може бути боляче, «як і тобі буває боляче, коли розіб'єш колінце», дитина дуже легко приходить до розуміння, що природі не можна завдавати шкоди. Найпростіший приклад — квіти. За досвідом спілкування з сином знаю: він співчуває рослинам, якщо бачить, що їх хтось топче або зриває усі підряд.

— Ми говорили про екологію. Але наче й несподівано підійшли до теми цілком моральної — необхідності співчуття, адекватної емоційної реакції на побачене поруч. Проблема «добра і зла», вміння їх розрізняти — чи можливо оминути її, коли переймаєшся питаннями захисту довкілля?

— Звісно, ні. Адже це той смисловий стрижень, який формує в нас ставлення до світу навколо, певні поведінкові настанови. Згадаймо заповіді: не убий, не кради… Впевнена, Господь навчає нас не лише добрим стосункам у сімейному колі. Людину закликають берегти дане Богом природне середовище, не руйнувати його.

— Якщо уявити собі, що добре ставлення до оточуючого світу — промінь білого кольору, напевно, у ньому, цьому чарівному промені, віднайдеться чимало інших кольорів, можливо, і несподіваних. Що можна додати до складових екологічного світосприйняття?

Ілюстрації до казки «Міські пригоди Лісової шишки»

Закінченняна с. 12

Тетяна Горицвіт: «У природі всі є рівноправними носіями вищої цінності — життя»

Закінчення. Початок на с. 11

— Людська природа така непередбачувана… Якщо уважно аналізувати, обов'язково натрапиш на якісь протиріччя, дивні поєднання. Та все ж людина — від самих витоків — є породженням грандіозного творчого задуму. Збережеться в ній це начало, ця моральна основа, цей ген творення — збережеться і вона сама.

— Природа творчості — позитивна. У Священному Писанні читаємо: «На початку Бог створив Небо та землю… І сказав Бог: Хай станеться світло! І сталося світло. І побачив Бог світло, що добре воно, і Бог відділив світло від темряви» (Бут. 1:1–4). Що це означає буквально? Бог поділився, дав від Себе, вдихнув у інших подих життя. У той же час цим актом Він встановив Свій порядок, правила світоустрою. Найчастіше ми називаємо його гармонією, узгодженим співіснуванням різних істот. Можливо, в цьому ключ до розуміння нашого обов'язку по відношенню до інших істот.

— У цьому сенсі я б особливо підкреслила значення префіксу «спів». Дивіться, що виходить, якщо продовжити: співчуття, співпереживання, співрадість. Ось які чудодійні кольори містяться у нашому білому промені. Світ охоплює усіх нас — іншого не дано. І тому вижити у ньому означає сприйняти мудрість Божу як закон. Настільки, наскільки це нам під силу, наскільки здатен на те наш розум. І тут, мабуть, важливо згадати ще про одну властивість (за нашою шкалою відтінків білого) — про знання. У даному випадку знання про природу. З сумом констатую: вихователям бракує подекуди елементарної обізнаності у питаннях довкілля.

— Що ж пропонує нам освіта?

— Останнім часом продукується чимало різноманітних освітніх програм, шкільних і не тільки. Простір для педагогічної творчості нині величезний. Здається, є усі підстави вірити в те, що дітям відкривають неосяжний обшир знань про природу, що усі ми на вірному, як кажуть, шляху. Направду усе це далеко не так. Переконувалася у тому не раз: нерідко матеріали, які претендують на статус навчально-виховних, не витримують критики ані за науковими критеріями, ані за моральними, ані за методичними.

— Ви маєте на увазі саме екологічну проблематику?

— Я маю на увазі комплекс засад, що можуть правильно зорієнтувати дитину, не зіб'ють її з дороги. Що характерно для деяких програм? Інформація про тварин, наприклад, у них подається за принципом рейтингів, тобто за схемою: «на десятому місці — X, на дев'ятому — Y, на восьмому місці — Z… і нарешті на першому місці — переможець!» Так ми отримуємо інформацію про найшвидших тварин, про найсильніших тварин тощо. Природа байдужа до рейтингів. У природі важливі всі і кожен. Тільки людське суспільство, у якому плекається егоїзм, вважає рейтинги значущими. Трапляється і таке: категорія, яка розглядається в рейтингу, пов'язана з чимось, що здатне викликати в аудиторії сильні емоції. І ми чуємо: «найжахливіші вбивці», «найнебезпечніші хижаки», «найпотворніші монстри». Тільки знуджений обиватель на зручному дивані хоче бачити в тваринах страхіття, щоб полоскотати свої нерви. У природі всі є рівноправними носіями вищої цінності — життя.

— Справді, здається, людина самостійно може визначати для себе: чим їй захоплюватися, чого остерігатися. Але ми живемо в глобальному світі…

— …І на жаль, не усвідомлюємо подекуди, наскільки це середовище впливає на нас, як змінює життя навколо.

— Що тривожить найбільше?

— Поділюся тим, що непокоїть мене як дитячого письменника. Людина пізнає світ, співвідносячи його з власним тілом, власними емоціями та почуттями. Тож закономірно, що з екранів, зі сторінок книг нам пропонуються антропоморфні (тобто подібні до людей) образи тварин. Питання в тому, що саме вкладається в ці олюднені образи, які саме риси людського характеру і поведінки приписуються черепашкам, білочкам, совеняткам та пінгвінчикам. Тобто, зрештою, які саме цінності транслюються через антропоморфні образи тварин. На жаль, у фільмах, у мультфільмах, створених за законами розважальної індустрії, нам пропонують, а направду нав'язують, бездумне і немотивоване споживацтво, марнотратство, гонитву за задоволеннями. А тепер уявіть дитину, яка переглядає мультфільм подібного спрямування. Яку картину світу створюють для неї? Чи це природно, що тваринам приписуються ті цінності, які людина споживацького суспільства обрала для себе? Тварини не накопичують матеріальні об'єкти просто заради накопичення. Вони не прагнуть мати гніздо крутіше, ніж у сусіда, чи з'їсти щойно розрекламовані ягоди, щоб засвідчити свій високий соціальний статус.

— Справді, тут омана подвійна: про реальне життя тварин у природі інформація майже відсутня, зате сповна представлені викривлені споживацтвом цінності «світу сього».

— Ще одна, як кажуть, «картинка з виставки». Наші домашні улюбленці. Вони теж потрапили в силове поле споживацького суспільства. Що тільки не пропонується їхнім власникам настійливою рекламою! Різноманітний модний одяг, тарілочки, ошийники. Але ж домашня тваринка — не плюшева іграшка. Та споживацькому суспільству байдуже. Йому зручно нівелювати цю різницю. Витрачай гроші, витрачай, купуй, купуй — тисне реклама. І живе створіння зі своїми потребами перетворюється на модну іграшку.

— Підозрюю, хтось заперечить ці висновки: мовляв, люблю свого песика, то й купую йому «яскраві дрібнички», кому до цього діло?

— Викривлене на наш, людський, фасон уявлення про тварин віддаляє дитину від природи, від того Дому, з яким вона пов'язана усім своїм єством. У душі закладається протиріччя. І не факт, що у момент випробування воно розв'яжеться на користь добра. Це дуже небезпечно.

— Тож маю запитати: що це означає, по-Вашому, — любити природу?

— Любити звірів і птахів по-справжньому — це значить насамперед розуміти, що вони інші, ніж люди, і тому мають інші природні потреби. Друзів треба поважати у їхній несхожості з нами. Це відправна точка глибинної екології. Крім того, усі живі істоти пов'язані одне з одним. Таким є мудрий устрій світу Божого. Кожному організму — хто б це не був — розкішний павич чи крихітний земляний черв'ячок — є в ньому місце. Те, що належить саме йому. Але й пов'язане з іншими істотами.

— Звідки дитина може дізнатися про ці непрості речі?

— Потрібно говорити з нею, пояснювати, що вже тепер (коли вона ще маленька) від неї залежить чиєсь життя.

— Як ці серйозні роздуми відображені у Вашій новій книзі?

— Сьогоднішня презентація в обласній бібліотеці для дітей — захід певною мірою узагальнюючий. Я представляю колегам свою концепцію цілісного екологічного виховання. Тобто свідомо виношу на розгляд учителів, екологів, студентів деякі теоретичні, методичні і практичні положення. Звісно, ці думки сполучаються із змістом моїх казок.

— Які проблеми вибудовують смислове поле Вашої книги «Міські пригоди Лісової шишки»?

— Ця казка, на мій погляд, найбільш послідовно відображає екологічну спрямованість. У самому сюжеті міститься декілька проблем, що розкривають тему захисту довкілля. Наприклад, поруч із містом, де живе одна з героїнь розповіді — дівчинка Ліна, знаходиться сміттєзвалище. Молодший братик Ліни часто хворіє. А причина саме в тому, що місцевість поруч забруднена відходами. Книга «Міські пригоди Лісової шишки» — це казка. І тому живі істоти, які є її персонажами, наділені людськими рисами. Наприклад, птахи — ворона і чайка. Вони живуть біля сміттєзвалища і так само, як люди, потерпають від цього небезпечного сусідства.

— Як розв'язується ця колізія?

— У книзі порушується ще одна проблема. Місто, в якому живуть Ліна та її рідні, збудоване на березі моря. Раніше на тому місці був ліс. Але його вирубали. Тепер море наступає на місто… Ці екологічні проблеми у казці розв'язуються позитивно. Спільними зусиллями дорослі і діти насаджують новий ліс. За містом будують сміттєпереробний завод. Принцип злагоди, гармонії утверджується у стосунках між дітьми і дорослими, між людьми і довкіллям.

— А чи зможуть маленькі читачі збагнути сенс подібних перетворень?

— Сподіваюся. Адже зараз я виклала Вам лише сюжет, сухо і стисло. У казці всю цю картину ми бачимо очима дівчинки. Вона переживає ситуацію, тривожиться за близьких, спілкується з природою, бере участь у шкільних справах та заходах. Ліна живе цим. Інший важливий персонаж — Лісова шишка. Вона подружилася з дівчинкою в лісі і намагається будь-що зустрітися з нею знов. Моя книга перш за все про дружбу, про те, як непросто знайти справжніх друзів, про чудеса добрих почуттів і справ.

— Як вплітається в ці моральні уроки тема екології?

— На початку розмови ми з Вами згадували про недугу нечутливості у її моральному вимірі. Вона виявляє себе й у ставленні до природи. Але удару зазнає не лише довкілля, а й сама людина. Страждають усі. Це ще раз говорить про те, що «далеких» насправді немає. Усі — «ближні», любити яких нас закликає Сам Господь. А діти… Гадаю, ми дещо недооцінюємо їх. Бо направду декому з них уже довелося пережити не одне випробування і дещо зрозуміти про життя і його ціну.

— Я звернула увагу на те, що в книзі, окрім власне викладу казки, міститься «Слово до читачів». Яка мета?

— З деяких пір це неодмінний атрибут моїх книжок. «Слово до читачів» — свого роду підсумкова бесіда. Дуже важливо, аби діти поміркували над прочитаним, зіставили його зі своїми власними переживаннями. Адже розмова про книгу може відбуватися на уроці чи на виховній годині. З іншого боку, мені як автору хочеться порозумітися з учителями, дізнатися, чи є корисною, з їхнього погляду, моя книга? Нинішня зустріч в обласній дитячій бібліотеці — продовження заочного діалогу з педагогічною громадськістю. Приємно, що позитивні напрацювання у нашій спільній діяльності вже є. І я знаю, що деякі вчителі використовують мої книги у роботі з учнями. Врешті, історія, викладена у казці, не є чимось ізольованим і вузьким. Обговорюючи її з Вами, наприклад, ми віднайшли безліч цікавих і важливих моментів. І стосовно пізнання життя природи, і стосовно моральних і духовних засад перебування у ній, ставлення до неї. Історія Ліни і її дивовижної подруги — соснової шишки — направду близька багатьом дітям. Сподіваюся, комусь із них вона підкаже, як ставитися до своїх близьких, як берегти довкілля. І ще: від слів — до справи! Мені здається, дітям необхідно включатися до природоохоронної діяльності. Це може бути елементарно — прибирання шкільного двору, влаштування годівничок, участь у сортуванні сміття. Зрозуміло, якщо дорослі будуть поруч: розкажуть, навіщо це і кому потрібно. Не все, звичайно, виходитиме. І не у всіх. Важливо, щоб діти знали: майбутнє — це не лише завтра, це — сьогодні. Вони, сьогоднішні. Щоб з'являлося усвідомлене переконання: берегти природу — це і мій, і наш спільний обов'язок. Тоді Божий заклик не руйнувати, не знищувати стане для дитини сердечною потребою відстоювати життя як благо і найвищу цінність.

Розмову вела Людмила Нікітіна

На уроці екології

Ушла духовная дочь отца Иоанна (Котляревского)

Монахиня Параскева (Бидаш)

21 января текущего года исполнилось 55 лет со дня блаженной кончины полтавского подвижника благочестия игумена Иоанна (Котляревского). Молитвенная память о нём живет в сердцах многих полтавчан. Но, увы, современников отца Иоанна уже давно нет в живых, к тому же очень мало осталось среди нас и тех людей старшего поколения, которые знали его в своем детстве или юности. А 25 декабря 2018 года отошла ко Господу и Екатерина Алексеевна Бидаш (в тайном постриге монахиня Параскева). Она была духовной воспитанницей отца-игумена, человеком особо ему близким. И одной из тех, кто донес до нас светлую память о батюшке, полную глубочайшего уважения, которое не может не вызывать высота и чистота христианской жизни этого праведника. Следует признать, что с уходом поколения верующих советских граждан — наследников носителей света Христова прежней, дореволюционной, эпохи и тогдашних исповедников — безвозвратно ушел ее дух. Дух эпохи игумена Иоанна (Котляревского). И теперь навсегда закрылась дверь в две небольшие скромные комнаты дома №7, что в переулке Суконном, послужившего в свое время последним земным пристанищем батюшки. Там всё — от стен до предметов — казалось, дышало присутствием удивительного пастыря, всё напоминало о нём и незримо повествовало о его богоугодной жизни. Но история быстро перелистывает страницы жизни, вот уже чье-то настоящее становится прошлым, но следующие поколения, увы, не всегда успевают усвоить урок, преподанный предшественниками…

Биография Екатерины Алексеевны Бидаш (монахини Параскевы) очень проста. В ее документах указывается, что родилась она 27 апреля 1938 года в селе Миськи Млыны Опошнянского района Полтавской области. Однако сама матушка рассказывала, что на свет она появилась под праздник святой Екатерины на хуторе Васьки Диканьского района. В годы войны ее метрики сгорели, а когда она получала паспорт, то почему-то указали другую дату, которую фиксировали впоследствии во всех документах.

Родители матушки Алексей Давыдович и Харитина Степановна были простыми, добрыми и честными сельскими тружениками, людьми глубоко религиозными. Кроме Екатерины, они имели сына Федора и дочь Анастасию, умершую еще в детстве.

По отцовской линии род Бидашей уходил корнями в казачество. Прадед Екатерины казак Федор Федорович был человеком зажиточным и очень богобоязненным. Он трижды паломничал вместе с супругой в Иерусалим. Во время последнего их путешествия (по тем временам достаточного нелегкого и глубоко аскетичного) жена ослабела и домой уже не вернулась — умерла на Святой Земле, где ее и похоронили.

Дед Екатерины по матери Степан Петрович владел мельницами и жил безбедно. Но при этом он имел щедрую душу, широко открытую для дел милосердия: с любовью принимал странников, опекал вдов, питал нуждающихся. А еще очень любил храмы и всячески им благотворил. Все в его семействе обладали прекрасными голосами, которыми на клиросе восхваляли Господа. Дети и внуки воспитывались в благочестии и порядочности.

«Примерно в девятилетнем возрасте мне приснился удивительный сон, — рассказывала о себе матушка Екатерина. — Я увидела какие-то развалины. И вдруг на этих развалинах с запада появился Господь наш Иисус Христос. Он был невероятно красивый и точно такой, как изображен на некоторых иконах. Спаситель протянул ко мне руки и сказал: “Иди ко Мне”».

С раннего детства Екатерина, невзирая на безбожное советское время, пошла за Господом. Шла, спотыкаясь и вставая, но уверенно двигалась лишь в одном верном направлении. Позже она напишет: «Отец Иоанн говорил нам, что снам верить нельзя, однако бывают небесные откровения. Мое ночное видение он растолковал так: развалины — суть моя жизнь, а Бог меня всегда из этих руин к себе зовет».

В отроческие годы матушка вместе с родителями часто посещала Матвеевский скит от Велико-Будищанского монастыря. Главная обитель тогда уже была закрыта, а некоторые монахини ютились в сторожке уцелевшего «скитка» (так его называли в округе) и молились в тамошнем Спасо-Преображенском храме. Добираться до этого святого места семье Бидашей было неблизко да и непросто. «Скиток» располагался на полуострове, омываемом со всех сторон Ворсклой. По весне, когда река разливалась, доступ становился сложным, зачастую вброд; летом там в изобилии кишели комары и разные ползучие, в том числе и ядовитые. Но с молитвой все препятствия на пути преодолевались.

Новое дыхание Матвеевский скит получил в 1951 году, когда его настоятелем стал очень ревностный священнослужитель — игумен Иоанн (Котляревский). При нём приход преобразился и ожил. Поток богомольцев заметно увеличился. В разное время года, в любую погоду туда тянулся народ со всех прилегающих деревень (как ближних, так и дальних) Котелевского, Диканьского и Полтавского районов. Среди паломников был и простой церковный люд, и верующая интеллигенция, и священники. Чинные скитские службы, мудрые наставления и поучительные проповеди отца Иоанна насыщали жаждущие души.

С первого знакомства с батюшкой Екатерина прикипела к нему сердцем. Его личное благочестие послужило наилучшим примером для девушки в подростковом и юношеском становлении. Отец Иоанн стал для нее учителем и наставником. Истовый труженик, исключительно ответственный человек и верный христианин, он всегда старался избегать славы, был чужд деланию напоказ и ради похвал. Смыслом жизни для него было служение Богу и стяжание спасения.

«На приход мы всегда шли с большим желанием, — вспоминала Екатерина Алексеевна, — а оттуда расходились с таким воодушевлением, словно на крыльях летели. Когда мы уходили со “скитка” домой, отец Иоанн наделял нас гостинцами, благословлял просфорами. Часто давал маленькие рекомендации. Что бы пастырь ни говорил, советуя, всё обязательно сбывалось. “Слово есть сила, дух жизни. Природа слова — совершимость, действительность”, — писал он. Иногда смотрел на кого-то с нескрываемой грустью, подставлял руку этому человеку под правый глаз, словно слезинки собирал, а затем “складывал” их к себе в карман. А иногда просто, как бы полушутя, пошмыгивал носом. Вскоре мы поняли — этим отец Иоанн предвещал для сего богомольца какую-то скорбь или беду. Но по молитве батюшки любые житейские трудности можно было перенести, ибо, провидя будущее, он заранее разделял людскую боль, а то и всю брал на себя.

Когда кто-то жаловался священнику, что его постигла беда или неудача, он подбадривал: “Не ропщи и не ной, не один ты такой”. И такому несчастному становилось вмиг легче, душа его укреплялась, и ему казалось, что он сильный и сможет всё преодолеть. “И на нашей улице будет праздник”, — говорил батюшка тогда, когда случались трудности, казалось, совсем непреодолимые. Нам, его духовным чадам, он частенько повторял: “Никогда не унывать. Упал — вставай и иди вперед. Если бы ученик в школе получил двойку и сказал бы, что больше не будет туда вообще ходить... Ведь так не бывает. Он исправляется и далее продолжает учиться. Так и вы поступайте в деле спасения своей души. И ни в коем случае не впадайте в уныние. Пусть по пути спасения мы изорвем себе платье в лохмотья и явимся такими ко Господу, но лишь бы прийти к Нему…”

Я всегда замечала, что благословения нашего наставника имеют особую силу. Враг иногда смущал меня, пытаясь препятствовать их выполнению. Но когда я, грешная, неукоснительно следовала им, то получала от этого великую благодать. Как-то раз после окончания службы батюшка сказал мне и моей церковной подруге Татьяне Тягун (она с 18 лет была слепой): “Идите домой лесом”. Прошли мы километра два, дошли до начала леса и тут на меня такой страх напал. “Нет, не пойдем туда, а свернем на Великие Будища, ибо как же я с незрячей идти по лесной глуши буду?” — решила я. А мысль подсказывает: надо слушать батюшку. Остановилась и никак не могу себя преодолеть. Но вдруг произошло со мной что-то неожиданное. Подходим еще ближе к лесу, впереди предстоит дорога по нему километров около десяти. Сделала я таки в него первый шаг — и вмиг словно какая-то пелена с меня спала. Куда и страх девался, а на душе так радостно стало и светло. Шли мы быстро, пели громко церковные молитвы, и, казалось, рядом с нами всё время был ангел. Так благополучно добрались домой. Батюшка нам говорил: “Смирение — это паспорт, без которого в небесные обители не пускают. Считайте себя как половая тряпка, об которую все люди вытирают ноги. Спасение — это то же, что отдирать часть от живого тела”».

Всего лишь десять лет пробыл игумен Иоанн на Матвеевском приходе — вплоть до его разрушительного закрытия в 1961 году. Все эти годы Екатерина старалась часто бывать в «скитке», который стал для нее духовным домом. Девушка очень любила службы, подпевала хористам на клиросе, помогала церковным матушкам, убирала в храме, стряпала на кухне. Деятельная и жизнерадостная, она всегда была желанна матвеевским монахиням.

Окончив школу, некоторое время Екатерина жила при отце и матери на своей малой родине, помогая вести хозяйство. Сельским трудом она не гнушалась, любая работа в ее руках спорилась. К наукам не имела особого расположения, поэтому после школы учиться дальше не пошла. Три года (с 1960 по 1963-й) проработала ткачихой в Котельве. А затем переехала в Полтаву — за своим духовным наставником.

Анна Роспутько, Екатерина Бидаш, Татьяна Тягун, Александра Звагольская

Окончание на с. 14–15

Окончание. Начало на с. 14–15

В Матвеевском скиту игумен Нифонт (Андрусевич) и игумен Иоанн (Котляревский) с монахинями и прихожанками. Шестая слева в белом платке высокая девушка — Екатерина Бидаш

Следует упомянуть, что после закрытия в 1961 году Матвеевского скита отец Иоанн (Котляревский) некоторое время квартировал вместе со своей мамой в Полтаве у священника Иоанна Богдановича, с которым их связывали давние братские узы. Затем приобрел собственный домик. А после смерти родительницы купил часть дома в переулке Суконном, 7, где прожил вплоть до своей смерти в 1964-м. Предвидя свой скорый уход из жизни (у него был рак желудка), батюшка осуществил покупку не столько для себя, сколько для своих наиболее приближенных духовных дочерей, которые жили в разных селах и не пожелали расстаться со своим наставником. Это были Александра Федосеевна Звагольская (принявшая от батюшки монашеский постриг с именем Варвары), Татьяна Федоровна Тягун (постриженная как Антонина), Анна Григорьевна Роспутько (в монашестве Иоанна) и Екатерина Алексеевна Бидаш (монахиня Параскева). Последняя переехала в Полтаву в 1963 году. Сначала она устроилась санитаркой в первую городскую больницу. Проработав там два года, стала убирать в заготовительном цеху. Затем, в течение двенадцати лет, снова трудилась санитаркой — уже в городской аптеке №3, позже — опять уборщицей. В последние годы трудовой жизни дежурила в общежитии кооперативного института. На работе она отличалась послушанием, трудолюбием и заботливостью.

Екатерина обладала веселым и общительным нравом. Внешне была хороша собой и стройна, однако этим не кичилась, вела себя скромно, целомудренно. Замуж не выходила, общений с мужчинами всячески избегала. Следуя советам своего батюшки, одевалась скромно, не выделяясь ни яркостью, ни худостью. Всегда свято чтила православные праздники, старалась соблюдать посты и держать молитвенное правило, но в миру скрывала свои религиозные взгляды.

Екатерина Алексеевна любила путешествовать. Вместе с отцом Иоанном несколько раз ездила в Москву. Эти поездки подарили ей радость общения с глубоко духовными монахинями Марией и Варварой (Голубевыми). Для молодой христианки это была поразительная школа аскетизма и благочестия.

Батюшка старался знакомить свою воспитанницу со многими видными православными людьми, которым он наносил духовные визиты, приезжая в столицу Советского Союза. Особым расположением пользовался пастырь в семье профессора Владимира Николаевича Щелкачёва. В элитной квартире, где за стенами огромных книжных шкафов прятались целые иконостасы, священник тайно служил молебны, отводил время для духовных бесед, для дружеского общения. Не игнорировали в кругу семьи и полтавскую провинциалку. Она с замиранием сердца общалась с рассудительным, воспитанным и высокообразованным Александром Щелкачёвым, сыном ученого, практически ее ровесником. Для Екатерины всё это было необычно, дивно. С большим уважением она вспоминала и визиты этого семейства на Полтавщину, радовалась любой их весточке уже после смерти батюшки. Она ставила многим людям в пример истинно православный образ жизни Щелкачёвых — людей знаменитых и высокопоставленных, но при этом смиренных и доступных.

С особым воодушевлением вспоминала матушка также посещение подмосковной усадьбы очень почтенного медика и церковного композитора-регента Александра Александровича Третьякова. Ей запомнился радушный прием этого интеллигентного и в то же время абсолютно простого человека. Он плохо передвигался, страдал болезнью рук, которые были у него деформированы, — следствие фронтового ранения в годы Великой Отечественной войны. Врач поразил Екатерину своим музыкальным талантом, глубокой верой и высокой образованностью. Он очень волновался за здоровье украинского друга и поспособствовал тому, что игумена Иоанна прооперировали по поводу онкологии. Операция была сложной, однако завершилась успешно, что на некоторое время ослабило страдания больного и продлило жизнь.

Путь Екатерины Алексеевны к постригу был достаточно длительным. «Как стропотны пути желающих идти к Господу, — писал ей как-то отец Иоанн. — Надо искать, усиливаться и молиться, чтобы Господь не попустил ему (т. е. врагу) одеть нам очки обольщения и духовного нечувствия. Тогда так легко оступиться и наделать непоправимых бед. Следи за собой непрестанно, кроткими воздыханиями возводя ум и сердце Горе. Призывай помощь Божию. Он обещал, что всякий призывающий Имя Его спасется. Во всех отношениях будь внимательна и неразвлеченна. Без молитвы мы ничто, "плевые личности". Но больше будет скорбных обстоятельств. Будем помнить о нашем незабвенном "скиточке" и этим оживляться среди мглы, объявшей мир…»

Для поддержания ревности ко спасению духовник советовал Екатерине иметь:

«1. Память смертную.

2. Память Ангела-Хранителя, всевидящего.

3. Трезвение, чтобы никого ни за что не осуждать и не презирать.

4. Мужество при искушениях от мира, плоти и диавола.

5. Терпенье по образу Господа, за нас распятого.

6. Навыкновение к Иисусовой молитве.

7. Непрестанное самоукорение и смирение.

Все такие делания при непрестанном поучении в Слове Божием и жалостливой любви ко всему дадут тебе спасение».

«Мысль отбежала, — писал ей батюшка, — лови ее и опять обращай к Богу. Вот если так постоянно будешь напрягать себя, помнить о Боге, и помнить не умом только, а болезнующим сердцем, то такое понуждение будет питать душу. Мучь себя этим. Не предавайся довольству собой. Не услаждайся развлечениями. Это очень важно… Что видишь, старайся переложить на духовный язык. Например — дети плачут, так и мы должны пред Господом плакать, жаловаться на себя, на врага-искусителя... Если мы не призываем в помощь Господа Христа, даром время убиваем, ловля тщетна и пуста».

Отец Иоанн очень переживал за судьбу своей духовной дочери Екатерины. «А особенно сердце мое болезнует за тебя, — сокрушался он перед смертью. — Однако я надеюсь, что Промысел Божий, соединивший наши жизненные пути, устроит всё во благое и подаст силы для преодоления искушений и шествия по монашескому пути. Только надо всем сердцем понуждать себя к добру. Безжалостно отсекать греховные позывы и простирать всегда, хотя бы мысленно, руки к Богу Всемогущему… Ты придешь потом (к постригу. — *Т. Ч.*), после всех, на ошибках научишься… Не унывай, но терпи… Будь бодра и бдительна над своим сердцем, чадо Божие. Господь да сохранит тебя под кровом Божией Матери».

Так оно, собственно, и получилось. Екатерина Алексеевна приняла монашество через много лет после смерти батюшки. Это Таинство над ней совершил лучший друг отца Иоанна игумен Нифонт (Андрусевич, в схиме Парфений). Почти ровесники по возрасту, игумен Иоанн и игумен Нифонт оба были постриженниками Киево-Печерской Лавры, духовными чадами Владыки Ермогена (Голубева). Насколько позволяли им условия жизни в Советском Союзе, священнослужители тесно общались, приезжали друг ко другу на приходы. В бытность свою еще в «скитке» матвеевский настоятель брал юную Екатерину Бидаш с собой в Самарканд, где долгое время служил его собрат. Из общения с монахинями, окружавшими отца Нифонта, девушка многое почерпнула для своего духовного становления. Позже этот батюшка переехал в город Малоярославец Калужской области, где и отошел ко Господу.

Отец Парфений пережил отца Иоанна на двадцать лет. В 1963 году, предчувствуя свой уход из жизни, игумен Иоанн поручил своему лучшему сомолитвеннику одну из самых ответственных миссий — опекунство над своими духовными дочерьми, живущими в Полтаве, за судьбу которых он особо волновался. «Одно желательно, — вспоминала матушка Параскева предсмертные наставления отца Иоанна, данные воспитанницам, — чтобы вы шли, как ни трудно будет, узким путем, друг друга поддерживая, так как вы родные дочери одного духовного отца… Держитесь друг друга, помогайте, ободряйте, утешайте взаимно. В этом единении большая сила. Вы плаваете на лодочках в океане зла. И надо очень бодрствовать и вопиять к Господу, чтобы не утонуть… А там уж никто не разлучит и ничто не будет мешать воспевать день и ночь Господа.

При всей трудности нашего времени, при всей тяжелой обстановке я, по милости Божией, спокойно смотрю в будущее. Сколько у вас испытаний и искушений, вы и не подозреваете».

После смерти игумена Иоанна отец Нифонт (с 1970-го — схиигумен Парфений) часто приезжал в Полтаву, несмотря на дальность путешествия, и оделял теперь уже своих послушниц заботой, вниманием, пастырской любовью, жертвуя собственным здоровьем, силами, временем. Помогал им и материально. Словом, делал всё, чтобы они не чувствовали сиротства и устояли во взаимной любви и согласии, исполнив главный завет, данный им покойным духовником. Матушка Параскева, постриженная отцом Парфением, вспоминала, как радовались они его визитам, какими светлыми были дни его приездов. «Он очень строг к себе, но очень милостив и необычайно добр к людям», — говорил им в свое время игумен Иоанн. Более всего поражала монахиню Параскеву глубина и проникновенность молитвы схимника Парфения. Она с благоговением рассказывала, как он плакал, обращаясь ко Господу, Его угодникам и Божией Матери. Ему подавали полотенце, и оно становилось насквозь мокрым от слез.

Очень жаль, что врагу человеческого рода, не терпящему христианского единства, всё же удалось посеять в среде полтавских духовных сестер внутренний раздор. Как ни просил их отец Парфений не нарушать мир и взаимопонимание, как ни умолял в письмах, они всё же не услышали вразумлений. Душа старца скорбела о происшедшем. Он стал приезжать в Полтаву реже, однако до последней минуты своей жизни продолжал молиться о матушках, духовно уберегая их от худшего.

Монахиня Параскева, увы, также немало ослушивалась отца Парфения, возможно, не до конца понимая, насколько это было серьезно. Но молитвы схимника всё же смиряли ее — зачастую разнообразными продолжительными болезнями. Господь всячески звал эту рабу Божию к Себе, вытаскивал из житейских руин и развалин, приснившихся ей еще в детстве.

Кстати, что касается снов, то они у матушки Параскевы бывали особенные. Зачастую это были некие откровения, данные ей в особые периоды жизни. «После смерти отца Иоанна, — вспоминала монахиня, — я очень плакала и сокрушалась от того, что рядом уже не будет духовного наставника. Вижу как-то во сне: лежит батюшка в белом монашеском одеянии на кровати. Мне показалось, что он жив, но болен, как прежде. Подошла к нему ближе и поняла, что тело его уже мертво. Наклонилась и стенаю: "Как же нам жить без Вас, отче? Ведь Вы теперь от нас так далеко!" И вдруг четко слышу его голос, который доносится

откуда-то сверху, как будто бы с неба, и отвечает мне: “Не далеко, а близко”. В течение десятков лет батюшка мне снился очень много раз. Нередко благословлял. Но чаще всего я видела его служащим. Он всегда в таких необычно красивых, золотисто-пасхальных ризах. А еще мне было показано, что он совершает Литургию высоко в воздухе, как бы под куполом Матвеевского храма».

Весной 1993 года была обретена ранее утерянная Владимирская икона Богородицы — местночтимая «скитская» святыня (ныне именуемая Владимирская Пушкаревская). Долгое время судьба ее была неизвестна полтавчанам. Удивительно, но накануне обретения святыни матушке Параскеве также приснился удивительный сон. В нём были указаны многие детали данного события и даже названы все имена его участников.

Уместно вспомнить и следующее. Отец Иоанн своих близких чад иногда называл своеобразными прозвищами. Они были подобраны очень метко, для смирения и совершенствования тех, кому адресовались. Духовную дочь Екатерину он еще по ее молодости нарек «Кысиль» (так на украинском языке звучит слово «кисель»). Ибо по своему характеру она была тогда несколько несобранной, не всегда организованной, любила частенько поплакаться и посетовать на жизнь. Но в этом прозвище было и нечто пророческое. Через много лет после смерти отца Иоанна, в 1990-е годы, судьба даровала матушке Параскеве возможность стать духовной опекуншей одного соседского мальчика из так называемой «неблагополучной» семьи. Имя его Виталий, а фамилия — Кисиль. Однажды монахиня вместе со своей духовной сестрой матушкой Варварой практически спасли ребенка от смерти. А затем, как могли, заботились о нём, кормили, оставляли у себя на ночь. Благодаря им отрок открыл для себя православную веру, мир молитвы. Позже он стал моим любимым учеником в Полтавской средней школе №7, где я в свое время преподавала уроки истории. Именно через Виталика Кисиля мне выдался случай впервые побывать в уютном домике в переулке Сенном, 7, открыть для себя имя отца Иоанна (Котляревского), сродниться с его духовными чадами — замечательными и добрыми матушками. После школы Виталий окончил Тихоновский богословский институт, сейчас работает руководителем образцового детского церковного хора г. Щёлкова Московской области.

В личном архиве монахини Параскевы сохранились тетрадочные листы, на которых игумен Иоанн оставил своей духовной дочери два назидания в стихотворной форме. Написаны они, судя по всему, на скорую руку, как бы наброском. По первым буквам текста можно прочитать имя той, кому написанное адресовалось:

Если жаждешь вечно в небе
с Богом быть,
Каждый день земной последним
надо мнить,
Ангела Хранителя грехом от себя
не удалять,
Трепетать — чтобы кого не осудить,
не презирать.
Если в сердце бурю люди, страсти
бесы подняли —
Ради Бога за Распятого терпи,
Именем Его всесильным
укрепляйся,
Непрестанно в самоукорении
и смирении упражняйся.
А эти все вместе в слове Божием
поученья и о грешниках жаленья
дадут с Господом соединенье.

Потщися чистоту сердечную
стяжать,
А похоть злую от себя далече
отогнать,
Разум чтением Слова Божия питать,
А Ангела-Хранителя гневом
не огорчать.
Стыдись в присутствии его грешить,
Каждый день старайся свято жить.
Еще чаще во всём себя самую
укоряй,
Всем всегда и всё прощай…
(На этом текст обрывается.)

В заключение необходимо сказать, что невзирая на трудности исповедания веры в советский период, на который пришлись молодость и зрелость Екатерины Алексеевны, она никогда не оставляла Божий храм. Матушка буквально дышала службами и особенно любила клиросное послушание. Научившись хорошо петь еще в «скитке», она, живя в уже Полтаве, в свободное от работы время буквально летела в Спасский храм или в Макариевский собор — дабы прославить Господа своим звонким голосом. После открытия в начале 90-х годов прошлого века Полтавского Крестовоздвиженского монастыря матушка некоторое время пела и там.

В 1972 году судьба близко свела монахиню Параскеву с семьей отца Василия Бондаренко. Она любила гостить в доме священнической четы, вместе с женой батюшки Евфросинией подпевала на требах и похоронах. Затем всячески помогала при тяжких болезнях матушки. А когда священник овдовел и совсем занемог — ухаживала за немощным пастырем, исполняя предсмертную просьбу его супруги.

Монахиня Параскева ушла из жизни 25 декабря, в день памяти святителя Спиридона Тримифунтского (которого очень почитала). До последнего она скрывала свой постриг, говоря о том, что не достойна сего ангельского звания, что слишком грешна для него. Ее смерть была тихой, мирной, христианской. Похоронили монахиню Параскеву на старом кладбище Велико-Будищанского монастыря, которое ее погребением было фактически открыто сызнова. Вечная ей память и блаженный покой!

Татьяна Черкасец,
историк-краевед

На месте разрушенного скита монахиня Параскева (Бидаш), историк-краевед Татьяна Черкасец и монахиня Иоанна (Роспутько)

Зверніть увагу

Допоможи жити!

Православний волонтерський центр «Благо», який діє при відділі благодійництва та соціального служіння Полтавської єпархії УПЦ, звертається з проханням про молитовну та матеріальну підтримку.

Допомоги потребує маленький **Артем Махно** (1,6 року, вроджений лімфобластний лейкоз).

Зараз малюк отримує паліативне лікування в онкогематологічному відділенні дитячої міської клінічної лікарні м. Полтави, у київських лікарнях змушені були визнати свою безпорадність. Але закордонні клініки погоджуються прийняти дитину для подальшого лікування. Єдиний шанс на спасіння — трансплантація кісткового мозку, але для цього потрібно ввійти в ремісію, а цього в Україні досягти не виходить. Батьки у відчаї, але сподіваються на чудо і на нас з вами!

Реквізити для допомоги:

Карта ПриватБанку 5168 7573 1265 6988 (Махно Марина — мама).

Більш детальна інформації на сторінці в Facebook: https://www.facebook.com/Vratyu/

Допомоги потребує 13-річний **Ярослав Почтаренко** — учень гімназії №31 м. Полтави. У серпні цього року хлопцеві поставили діагноз — гострий лімфобласний лейкоз (рак крові).

Зараз дитина знаходиться на лікуванні в онкогематологічному відділенні дитячої міської клінічної лікарні м. Полтави. Лікарі дають великі шанси на повне одужання. Проте лікавання вимагає значних коштів, які родина хлопчика не може зібрати самотужки та звертається з проханням про будь-яку допомогу до всіх небайдужих.

Реквізити для допомоги:

Карта ПриватБанку 5168 7573 7256 9915 (Почтаренко Руслан — батько).

Більш детальна інформація на сторінці в Facebook: https://www.facebook.com/groups/235050303842979/

Підтримки потребує 8-річна **Настя Поливяна.** Дитина страждає затримкою мовлення (на фоні розумової відсталості) та симптоматичною епілепсією. Дівчинка потребує біакустичної корекції мозку та курсу дельфінотерапії. Батьки звертаються з проханням допомогти зібрати кошти на це вкрай необхідне лікування.

Реквізити для допомоги:

Карта ПриватБанку 5168 7573 7499 5555 (Олена Поливяна – мама).

Більш детальна інформації на сторінці в Facebook: https://www.facebook.com/profile.php?id=100009560776457

...Кто не будет милосерд сам, тот не может заслужить милосердия Божия, и кто не будет благосклонен к молению бедного, тот молитвами своими ничего не испросит у Бога.

Священномученик Киприан Карфагенский

«Ты принял Меня, — говорит Он, — в жилище свое, Я приму тебя в Царствие Отца Моего; ты избавил Меня от голода, Я избавлю тебя от грехов; ты воззрел на Меня связанного, Я покажу тебя разрешенным; ты призрел Меня странника, Я сделаю тебя гражданином Неба; ты подал Мне хлеба, Я дам тебе Царствие всецело в наследие и обладание твое... Ты сделал для Меня тайно, Я возвещу явно; сделанное тобою Я считаю милостью, а Мое — долгом... Ты воззрел на Меня связанного, и сам не увидишь огня геенского; ты призрел Меня болящего, и сам не испытаешь ни мытарств, ни наказаний». О, поистине благословенны руки, совершающие такие благодеяния, удостоившиеся послужить Христу! Легко пройдут через огонь ноги, ходившие в темницы для Христа; не испытают тяжести уз руки, касавшиеся Его связанного... ты был с Ним в темнице и будешь с Ним в Царствии. Он исповедует это не стыдясь...

Святитель Иоанн Златоуст

«За Бога не только в тюрьму, хоть в могилу пойду с радостью»

Святая мученица Татьяна Гримблит. Много ли скажет это имя современному человеку? Слова-штампы — такие, как «выдающийся миссионер» или, как о ней сказал один проповедник, «всенародная благотворительница» — никак не увязываются с ее биографией. Она не была монахиней, не принадлежала к интеллигенции, не делилась с окружающими каким-то особым духовным или мистическим опытом. И вряд ли обладала авторитетом даже среди верующих, ведь почитателей, учеников и последователей никогда не имела. Близких друзей тоже не было. Зримая слава далеко отстояла от нее. Она просто носила передачи заключенным — изо дня в день, из года в год. Помогала зачастую совершенно незнакомым ей людям, не зная, верующие они или нет и по какой статье осуждены. И этим для гонимой Церкви 20–30-х годов минувшего столетия она стала очевидным воплощением Евангелия.

Тюрьма. Решетки, колючая проволока, грязь, ругань уголовников. И повсюду — боль и страдание. Наверное, до конца понять, что ощущает узник, может только тот, кто сам побывал в настоящей тюремной камере.

Камеры старых тюрем помнят множество людей, которые пострадали за веру в годы советской власти. Среди них — и святую мученицу Татьяну Гримблит.

Впервые она попала в тюрьму в 20 лет. Земная ее жизнь оборвалась в 33… Практически мы с нею ровесники. Узнав, за что ее арестовывали, я был поражен. Единственная ее вина состояла в том, что на свою скудную зарплату она покупала продукты и теплые вещи и передавала их заключенным в тюрьмы. А тюрем и заключенных в те времена было великое множество.

В 1920 году на территории Сибири окончилась гражданская война победой большевиков. Начались массовые репрессии, гонения на верующих, разрушения храмов. Без преувеличения можно сказать, что в то время вся Сибирь превратилась в одну огромную тюрьму, куда со всех уголков страны везли ни в чём не повинных людей.

Семнадцатилетняя Татьяна Гримблит не могла равнодушно смотреть на страдания заключенных. Окончив в 1920 году гимназию, она становится воспитательницей в детской колонии «Ключи». Почти все зарабатываемые средства, а также то, что ей удавалось собрать в храмах города Томска, девушка меняла на продукты и вещи и передавала их в томскую тюрьму. Приходя туда, она узнавала у администрации, кто из арестантов не получает продуктовых передач, — и тем помогала. В иркутской тюрьме посылки от нее получал епископ Виктор (Богоявленский), в Нарымской ссылке — епископы Евфимий (Лапин), Антоний (Быстров), Иоанникий (Сперанский), Агафангел (Преображенский), а также миряне, имен которых девушка даже не знала.

Сохранились материалы одного допроса, на котором следователь спросил:

— Обращались ли вы к духовенству с просьбой оказать содействие по сбору средств для заключенных и ссыльных?

— Да, обращалась, но получала с их стороны отказ, — ответила Татьяна.

Следователь попытался найти сообщников хотя бы из мирян:

— Кого вы знаете из лиц, производивших помимо вас сборы для заключенных и ссыльных?

Но Татьяна ответила:

— Лиц, производивших помимо меня сборы, не знаю.

Составители ее жития предполагают, что она, отвечая на эти вопросы отрицательно, не желала впутывать в это дело никого из знакомых в духовном сане. Но думаю, что нельзя отвергать и такой вариант: Татьяна отвечала правдиво, потому что на самом деле она не была «организатором контрреволюционного движения», признание в чём так мечтали выбить из нее следователи ОГПУ, а была самоотверженной одиночкой. Воистину, в годы гонений в нашей многострадальной Церкви свершались слова Христа о том, что «жатвы много, а делателей мало» (Мф. 9:37).

Тогда Татьяна Николаевна Гримблит была приговорена к ссылке в Зырянский край на три года. Обвинение состояло в том, что она является вдохновительницей Тихоновского движения в губернии.

Есть такое понятие — связь времен. Но что это на самом деле? Можем ли мы сейчас понять людей, которые жили в начале прошлого века? Ведь тогда всё было другим. И лишь вера объединяет поколения. Именно поэтому в наши дни столько внимания уделяется изучению духовного наследия новомучеников и исповедников XX столетия. Это происходит по зову сердца — современным христианам стало важно как можно больше узнать о подвигах пострадавших за Христа в годы советской власти.

1 июля 1926 года Татьяна Гримблит была по этапу доставлена в Усть-Сысольск — место своего первого длительного заключения. Всю горечь расставания с близкими и родными людьми она выразила в следующих строках:

Солнце свои затаило лучи,
Где-то за тучами, выше горят;
Сердце больное, не рвись, не стучи,
Пусть обнаженные шашки блестят.

Ровно шагаем один за другим,
Слышишь, как быстро за нами бегут?
Вот показались родной за родным,
Все впереди, уж и мать моя тут.

Сердце тоскует, душа так болит,
Мечется, рвется, ей тесно во мне;
Путь наш суровый слезами облит,
Кто-то со скорбью нас крестит в окне.

Быстро шагаем, уж близко вокзал,
Слезы в груди и на сердце кипят,
Бросился б вон и до смерти бежал,
Горя б не слышать, не видеть солдат!

Вот на вокзале, ты слышишь, кричат,
С нами прощаясь, — и имя мое?!
Точно в могилу ложимся, спешат
Высказать, выкрикнуть горе свое.

Рядом конвой, а в висках кровь стучит:
Видишь? — запомни, навеки простись.
«Тише!» — не я, это сердце кричит,
Все замолчали и взглядом впились.

Вот уж в вагоне смотрю я в окно,
Вижу и тетю, и мать дорогих,
Все собрали́сь на перроне давно,
Чтоб проводить и своих, и чужих.

Ты, дорогая, всех ближе стоишь,
Хочешь проститься со мною хоть тут, —
И о чужой, словно матерь, скорбишь,
Слезы смахнешь, а другие бегут.

Слышу свисток — к нам все кинулись вдруг,
Крики, крестящие руки слились,
Всех я крещу, и тебя, о мой друг!
Богу Христу за меня помолись.

Тронулся поезд, быстрее идет,
Все́ уж далёко отстали от нас,
Только, родная, бежишь всё вперед,
Крестишь меня, не отводишь ты глаз.

Слезы-жемчужины катишь ручьем,
Бог да хранит тебя вечно! Прощай.
Матерь и ты теперь в сердце моем
Рядом — молюсь я, прости, вспоминай.

Где только не пришлось за свою недолгую жизнь побывать Татьяне: иркутская тюрьма, ссылка в Зырянский край, Туркестан, затем — Москва, Пермская область, маленькие городки за 101-м километром от столицы… И почти все эти пути-дороги — не по своей воле. Однако она писала: «За Бога не только в тюрьму, хоть в могилу пойду с радостью».

Мученица Татьяна с юности видела цель своей жизни в служении Богу и людям. Напрашивается параллель: а мы имеем ли ясную цель? Знаем ли о своем призвании? Мы часто пытаемся изменить внешние условия жизни, переезжаем с места на место. А может, иногда нужно просто остановиться и прислушаться к себе? Это необходимо для того, чтобы понять, что в жизни главное, а что — не очень. Или кто-то должен учить этому в детстве, чтобы потом не запутаться? Наверное, да. Ведь все мы родом оттуда — из детства.

Детские воспоминания были для сердца Татьяны тем приютом, в котором она всегда находила теплоту, покой и радость, что согревали ее во всех страшных жизненных обстоятельствах. И во многом благодаря дедушке.

Она родилась в городе Томске 14 декабря 1903 года в семье обрусевшего немца Николая Ивановича Гримблита и дочери священника Веры Антониновны. Именно протоиерей Антонин Мисюров посеял в ее сердце те благие семена, которые потом удивительно пышно взошли. Кроме того, он преподавал закон Божий в Мариинской гимназии, в которой училась Татьяна. Она знала его и как родного дедушку, и как законоучителя.

Татьяна Николаевна Гримблит. Тюремная фотография. Зырянский край, 1928 год

Беседы в раннем детстве с этим мудрым, уже немолодым священником стали для Татьяны вдохновением на всю оставшуюся жизнь.

— Деточка! Ты веришь в Господа? — спрашивал ее дедушка.

— Верю!

— А любишь Его?

— Люблю! Очень люблю, дедушка!

— А Церковь любишь? — продолжал спрашивать батюшка.

— Люблю! — был один и тот же ответ.

— Так вот, моя хорошая, храни эту любовь как бесценный дар! Знаешь, почему ты такая радостная, почему смеешься, почему всех любишь? Только потому, что у тебя в сердечке живет Христос! Береги это сокровище всегда, что бы в жизни с тобой не случилось!

После освобождения из ссылки Татьяна Гримблит приехала в Москву и поселилась неподалеку от храма святителя Николая в Пыжах. Теперь по всей Москве она начала собирать помощь для заключенных, многих из которых знала после ссылки лично.

Семья Гримблит: Вера Антониновна (мать), Татьяна, Николай Иванович (отец), Георгий, Борис, София

Иллюстрация к житию мученицы Татианы

В Николаевском храме Татьяна пела на клиросе. Прихожане, настоятель архимандрит Гавриил (Игошкин) — все они стали для нее настоящей семьей, семьей по любви и по духу.

Членами этой семьи были и многие христиане, оказавшиеся в годы репрессий в разных уголках страны. Им Татьяна писала письма. Она-то знала, что слово не меньше, чем кусок хлеба, может спасти, дать надежду, согреть веру.

«Родная, дорогая Татьяна Николаевна! Письмо Ваше получил и не знаю, как Вас благодарить за него, — писал ей из лагеря епископ Иоанн (Пашин). — Оно дышит такой теплотой, любовью и бодростью, что день, когда я получил его, был для меня одним из счастливых. Я прочитал его три раза подряд, а затем еще друзьям прочитывал. Доброе у Вас сердце, счастливы Вы, и за это благодарите Господа! Вы, по милости Божией, поняли, что высшее счастье здесь, на земле, это любить людей и помогать им. И Вы, слабенькая, бедненькая, с Божьей помощью, как солнышко, своей добротой согреваете обездоленных, помогаете как можете».

А вот что написал Татьяне Николаевне архиепископ Аверкий (Кедров), находившийся в ссылке в городе Бирске в Башкирии: «Получил Ваше закрытое письмо, а вслед за ним — открытку. Слава Богу! Они по-прежнему полны бодрости и света! А между тем сколько бурь пронеслось над Вашей главой! Как острое оружие, они прошли и через Ваше сердце. Но не поколебали его и не сдвинули его с Краеугольного камня, скалы, на которой оно покоится, я разумею Христа Спасителя».

Город Юрьев-Польский в двухстах километрах от Москвы. Именно сюда после своего четвертого заключения приехала мученица Татьяна. В этом заключении она изучила медицинское дело, что позволило ей работать фельдшером в больнице. Последние годы своей земной жизни она провела здесь, а также в городе Александрове и подмосковном селе Константиново. Работа в больнице стала для нее еще одной возможностью помогать ближним во имя Христа.

Мученица Татьяна почти всю свою сознательную жизнь провела в заключении, тюрьмах и ссылках. Но и под стражей она была по-настоящему свободной. Ведь, несмотря ни на что, она жила так, как считала правильным — по-христиански. И в 20-е годы, и в страшные 30-е, когда это грозило уже не ссылками, а смертью. Это хорошо видно из свидетельских показаний, которые сохранились в ее последнем деле.

«Гримблит зимой 1937 года, сидя у тяжело больного в палате, в присутствии больных и медперсонала после его смерти встала и демонстративно его перекрестила. В разговорах, сравнивая положение в тюрьмах царского строя с настоящим, Гримблит говорила: “При советской власти можно встретить безобразных моментов не меньше, чем прежде”. Отвечая на вопросы о том, почему она ведет скудную жизнь, Гримблит говорила: “Вы тратите деньги на вино и кино, а я на помощь заключенным и церковь”.

На вопрос о носимом ею на шее кресте Гримблит неоднократно отвечала: “За носимый мною на шее крест я отдам свою голову, и пока я жива, с меня его никто не снимет, а если кто попытается снять крест, то снимет его лишь с моей головой, так как он надет навечно”».

Вечером 5 сентября 1937 года, когда сотрудники НКВД в последний раз пришли за Татьяной, она писала очередное письмо священнику в ссылку. Оно так и осталось недописанным…

22 сентября 1937 года тройка НКВД приговорила милостивую христианку к расстрелу. На следующий день девушку отправили в одну из московских тюрем, где перед смертью была сделана фотография для палача.

Татьяна Николаевна Гримблит была расстреляна 23 сентября 1937 года и погребена в общей могиле на Бутовском полигоне.

Незадолго до этого она написала:

Ложь, клевета благодарностью будут
Мне за любовь, за труды.
Пусть меня каждый и все позабудут —
Помни всегда только Ты.

Вечную память мне дай, умоляю,
Память Твою, мой Христос.
С радостью светлой мой путь продвигаю,
Муку мою кто унес?

Кто всю тоску, что мне сердце изъела,
Счастьем, любовью сменил,
Труд мой посильный в великое дело
Благостно в подвиг вменил?..
Молодость, юность — в одежде терновой,
Выпита чаша до дна.
Вечная память мне смертным покровом,
Верую, будет дана.

Если судить категориями земного времени, то жизнь мученицы Татьяны была очень недолгой — всего 33 года. Возраст Христа… Мы, современная молодежь, — их ровесники. Размышляя над ее житием, я задумался: насколько современный молодой человек может понять подвиг новомучеников в целом и подвиг мученицы Татьяны в частности?

Самая большая проблема современника — отсутствие веры. Умом мы понимаем: нужно быть хорошим человеком, законопослушным гражданином, заботиться о благе ближнего. Но часто нам не хватает именно веры, чтобы внутреннее убеждение совпало с конкретными делами. Святые же напоминают нам, что будем мы судимы Христом не за то, что мы желали, а за то, что мы сделали.

Такие примеры, как явила нам мученица Татьяна, входя в наш мир, останавливают его сумасшествие. Самый главный урок, который дают нам новомученики, некое чудо, которое они нам являют, заключается в том, что человек властен вырваться из круговорота служения самому себе и преобразить свою жизнь, всю, без остатка, так, чтобы она была угодна Христу.

Вопрос о том, как же быть христианином в современном мире, отнюдь не праздный. Но давайте посмотрим на него в таком ракурсе: что во все времена поэтов делало поэтами, художников — художниками, а композиторов — композиторами? Ответ очевиден — вдохновение! Христианина делает христианином тоже вдохновение. Но важно отыскать его подлинный источник.

Читая житие мученицы Татьяны, я пытался понять, что же вдохновило ее на подвиг жертвенного служения? Где был источник ее вдохновения, которому она осталась верной до конца? Ответ может быть только один: ее вдохновил Христос, Который для верующих в Него «Путь и Истина, и Жизнь» (Ин. 14: 6).

Святая Татьяна Гримблит жила во времена, когда многие люди отошли от веры в Бога и надеялись в этом обрести новый смысл жизни и «светлое будущее». Как же это похоже на нашу современность! Жизнь мученицы дает нам, христианам XXI века, осознать простую истину — никто не может лишить человека свободы, кроме самого человека. У него есть два пути — путь греха и путь праведной жизни. Каждый волен выбирать. Татьяна выбрала вторую дорогу.

Да пребудут с нами ее молитвы!

Игумен Афанасий (Бедный)

Оформити передплату на «Відомості Полтавської єпархії» можна з будь-якого місяця в будь-якому відділенні «Укрпошти»:

ф. П - 1

АБОНЕМЕНТ
на газету
01125

Відомості Полтавської єпархії	Кількість комплектів	1

на 2019 рік по місяцях

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куди

поштовий індекс адреса

Кому

ДОСТАВНА КАРТКА-ДОРУЧЕННЯ
на газету
01125

Відомості Полтавської єпархії			Кількість комплектів	1
Вартість	передплати			
	переадресування			

на 2019 рік по місяцях

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

поштовий індекс	місто, село
	область
код вулиці	район
буд. корп. кв.	вулиця

До святинь храмів Полтави

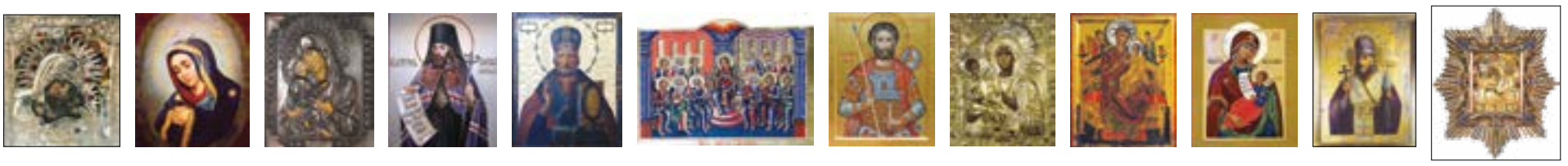

Макаріївський кафедральний собор
вул. Лялі Убийвовк, 2-а, тел. +38 (0532) 59-25-76
Горбанівська ікона Божої Матері
(читання акафіста за вечірнім богослужінням у неділю о 17.00)
Ікона прмч. Макарія з часточкою мощей
(читання акафіста за вечірнім богослжінням у четвер о 17.00)

Хрестовоздвиженський монастир
вул. Паїсія Величковського, 2-г, тел. +38 (0532) 56-14-68
Мощі свт. Афанасія (Вольховського) і свт. Іларіона (Юшенова)
(молебень з читанням акафіста у суботу о 7.00)
Ікона Божої Матері «Оу҆пова́нїе всѣ́хъ конце́въ земли̑»
(читання акафіста за вечірнім богослужінням у неділю о 16.00)

Спаський храм
вул. Соборна, 10, тел. +38 (05322) 2-86-29
Ікона Божої Матері «Троеру́чица»
(молебень з акафістом у неділю о 16.00)

Храм мученика Іоанна Воїна
вул. Маршала Бірюзова, 64-б, тел. +38 (0532) 65-30-07
Ікона мч. Іоанна Воїна з часточкою мощей
(читання акафіста за вечірнім богослужінням у неділю о 17.00)
Ікона Божої Матері «Всецари́ца»
(читання акафіста у вівторок о 17.00)
Ікона Божої Матері «Оу҆толи̑ моѧ̑ печа̑ли»
(читання акафіста в четвер о 17.00)

Андріївський храм
вул. Сінна, 3-а, тел. +38 (0532) 56-93-49
Ікона мц. Наталії з часточкою мощей
(читання акафіста мчч. Адріану і Наталії за вечірнім богослужінням у неділю о 18.00)
Ікона Богородиці «Всецари́ца»
(читання акафіста у четвер о 18.00)
Ікона свт. Іоанн Шанхайського з часткою мощей
(читання акафіста у понеділок о 18.00)

Свято-Троїцький храм
вул. Паїсія Величковського, 2-г, тел. +38 (0532) 56-14-68
Ікона «Соше́ствїе Свѧта́гѡ Дꙋ́ха»
(молебень Святому Духу в среду о 12.00)
Ікона свт. Миколая Чудотворця з часточкою мощей
(молебень свт. Миколаю в четвер о 12.00)

Пантелеймонівський храм
вул. Європейська, 64, тел. +38 (0532) 53-21-58
Ікона вмч. Пантелеймона з часточкою мощей
(читання акафіста вмч. Пантелеймону у вівторок о 10.00)
Ікона свт. Миколая Чудотворця
(читання акафіста в четвер о 10.00)

Храм святих мучениць Віри, Надії, Любові
проспект Першотравневий, 23, тел. +38 (0532) 2-16-59
Ковчег з часточкою мощей свт. Іоасафа Бєлгородського
(читання акафіста в суботу о 9.30)
Почаївська ікона Божої Матері
(читання акафіста за вечірнім богослужінням у неділю о 17.00)

Вознесенський храм
вул. Зоряна, 2, тел. +38 (0532) 66-16-23
Ікона Божої Матері «Влади́мїрскаѧ Пꙋшкаре́вскаѧ»
(читання акафіста у неділю о 17.00)

Серафимівський храм
вул. Героїв Сталінграда, 1-б, тел. +38 (0532) 58-34-96
Ковчег з часточкою мощей прп. Серафима Саровського
(читання акафіста за вечірнім богослужінням у неділю о 17.00)
Ікона Богородиці «Неꙋпива́емаѧ Ча́ша»
(читання акафіста в середу о 9.30)
Ікона Богородиці «Въ ро́дахъ Помо́щница»
(читання акафіста в п'ятницю о 9.30)

Оформити передплату на «Відомості Полтавської єпархії» можна з будь-якого місяця в будь-якому відділенні «Укрпошти»:

Зворотній бік форми СП-1

(Абонемент)

На абонементі повинен бути проставлений відтиск касового апарата. При оформленні передплати (переадресування) без касового апарата на абонементі проставляється відтиск календарного штемпеля відділення зв'язку. У цьому разі передплатнику видається абонемент з квитанцією про оплату вартості передплати (переадресування).

(Доставна картка-доручення)

Передплатник із сплачених ним коштів за передплату доручає Розповсюджувачу сплатити Видавцю суму в розмірі видавничої вартості передплаченого видання на умовах і в строки, визначені Розповсюджувачем.

Оголошення

Шановні читачі!

Газета «Відомості Полтавської єпархії» з року в рік веде літопис церковного життя єпархії, знайомить віруючих з цікавими подіями і людьми, розповідає про святих землі Полтавської і маловідомих святих, висвітлює питання основ віри, православної педагогіки, православного мистецтва тощо. Щоб і надалі наш часопис мав можливість нести до своїх читачів друковане слово, просимо підтримати його — оформити поштову передплату на наступний рік для себе, своїх рідних і близьких людей. Бланк передплати надруковано на с. 17–18, його можна отримати також у відділеннях поштового зв'язку.

Редакція «Відомостей Полтавської єпархії».

Вспомню жизнь короткую...

Татьяна Гримблит

Тишина

Вижу тихий вечер
Летнею порой.
Веет теплый ветер
Мягко надо мной.
Шелестят березы,
Шепчутся листы
Про былые грезы,
Сладкие мечты.
Звездочки сияют
Тихо и тепло,
Душу мне ласкают,
В сердце так легко.
Далеко сомненья,
Далеко печаль,
Светлые виденья,
Золотая даль.
Думы полны мира,
Как закат весной,
Радостная лира,
В сердце песни пой!
Сердце, сохрани же,
Мир тот и тогда,
Когда будут ближе
Горе и нужда.
И в страданьях, в муке
Душу согревай,
Дорогие звуки
Тихо напевай.

1926

Вечер

Далеко за рекой кто-то песню поет,
В этой песне тоска и печаль,
А задумчивый ветер ту песню несет
В серебристую, светлую даль.

Редко рыба всплеснется в вечерней тиши;
Пахнет свежестью, сеном с лугов,
И, в воде отражаясь, плывут камыши,
Наклонились цветы с берегов.

Показался и месяца рог золотой,
Огоньки заискрились в струях,
Потянулся туман белоснежной мечтой,
Бор шумит на прибрежных холмах.

Словно замерло все: уж давно замолчал
Одинокий певец за рекой,
Лишь ручей, по камням пробегая, журчал,
Находя у залива покой.

В эту ясную ночь хорошо и тепло,
Даже ветер покорно притих.
Небо смотрится в чистое речки стекло
Отраженьем созвездий своих.

1926

Жизнь моя

Вспомню жизнь короткую,
Прожитую мной,
И улыбку кроткую
Матери родной.
Детство улыбается
Миром и теплом,
Сердце загорается
Радостным огнем.

Соберемся детушки
Зимним вечерком
В комнате у дедушки, —
В жмурки всем двором,
Оживленно прыгаем
Лишь в одних чулках,
Осторожно двигаем
Вещи на столах…

Луч лампады светится
Тихим огоньком,
Да со злобой мечется
Ветер за окном.
Тихое, любимое
Детство протекло,
Навсегда, родимое,
В душу залегло.

Хоть не безмятежная,
Юность, ты прошла,
Но любовью нежною
Сердце разожгла.
Часто к нам сходилася
Молодежь тогда,
Шумно веселилася —
Далеко нужда.

Но тоска глубокая
Душу жгла мою:
Мыслями далекая,
Слезы затаю.
Пела, улыбалася —
Сердце как в огне,
Выдать я боялася
Дорогое мне.

Вся душа мучительно
Прочь уйти звала,
А тоска язвительно
Грудь мою рвала.
Молодежь-то шумная,
Весело как ей,
Только я, безумная,
Всё с тоской моей.

Будто веселилася
В танцах, за игрой,
А в душе молилася:
«Боже, будь со мной».
Сердцем и душой моей
Далеко была,
Схоронив в душе, Твоей
Радостью жила.

И теперь, в ночь темную
Богу мысль отдам,
Всю тоску огромную
Положу к ногам.
Знаю, успокоится
Сердце перед Ним,
И слезой отмоется
Всё, что было злым.

1927

Поле

Поле широкое,
Поле просторное,
Небо высокое,
Солнце задорное, —
Все улыбается,
Радостно дышится,
В счастье купается,
Горя не слышится.
Быстро рассеялись
Тучи постылые,
Прахом развеялись
Мысли немилые.
Воздух лучистыми
Волнами носится,
Рожь колосистая
Жать уже просится.
Волны те сладостью
В душу вливаются,
Борозды радостью
В ней отражаются.

1926

Подруга (Совесть)

Пускай в далекой стороне
Страданье ожидает,
Пускай душа горит во мне,
Тоскует, вспоминает.

Мне в прошлом не в чем упрекнуть
Себя — вперед же смело!
В благословенный Богом путь
За дорогое дело.

Этапы, тюрьмы не страшны.
Железные решетки!
Не возмутить вам тишины
Души спокойно-кроткой.

Ты ярче в ссылке, жизнь, гори,
И силы молодые;
Пусть не верну моей зари
И радости былые.

Зато чиста со мной идет
Подруга дорогая,
Среди нужды, среди забот,
Любовно помогая.

Она мне радость сохранит,
Уныние отгонит.
И обопрусь, как о гранит,
Когда душа застонет.

Мне совесть чистая вдали
Скорбь радостью заменит.
Пускай далеко увезли —
Подруга не изменит.

1926

На лыжах

Кто кручину разгадает
И печаль мою отгонит?
Ветер мечется, рыдает,
Меж деревьев глухо стонет.

Снегу много навалило,
И закат уж догорает.
Что ты, сердце, так заныло?
Что тебе напоминают

Эти сосны, что, обнявшись,
Здесь стоят и дремлют годы,
Или, с родиной расставшись,
Ты скорбишь среди природы?

Ветер снег с ветвей бросает,
Словно пухом вся покрыта.
С новой силой воскресает
Все, что было пережито.

Сколько лютых слез, печали
Пред душою проходило:
На святой Руси сжигали
Богу скорбное кадило.

Есть, скажи, страна другая,
Где бы больше скорбей было?
Из святых теперь святая,
Мукой Русь себя покрыла.

Назову многострадальной:
Все в тебе тревоги слиты.
«Боже, пред судьбой печальной
Нам терпение пошли Ты».

Скорбь минует, давши силы
Душам, в муке закаленным,
Чтоб служили до могилы
Богу сердцем обновленным.

Прочь вы, думы; снегу много,
И закат уж догорает.
Нелегка пускай дорога,
Сердце силы собирает.

След не долго серебрится:
Снег поспешно заметает,
А на душу мир ложится,
Тихо дума отдыхает.

1927

У Покрова

Не могу передать Твоих
щедрых даров
Ни на деле, ни словом
простым, —
Ты прими меня, Матерь, под
дивный Покров,
Будь защитой пред Сыном
Твоим.
Знаю, полон любви,
милосердия Он,
Да молитвы-то нет у меня;
Не Его — человеческий вижу
закон:
Мир стоит полный ласки, огня.

Вижу: ложь разукрасилась
в пестрый наряд,
Запрещенный Твой плод
золотит,
Чтобы сладок он был, — а
внутри его яд,
Злою мухой всю жизнь
отравит.
Нет дороги добру, сострада-
нью, любви,
Искаженные лица кругом,
Справедливость и правда по
горло в крови,
Эта кровь и на сердце моем.

Я не буду рассказывать много
тревог, —
Ты сама в этом мире жила,
И он дал Тебе скорби вкусить,
сколько мог,
Сколько мог, он принес Тебе
зла.
Знаешь всё: как я сердцем на
Бога взгляну,
Мир стоит предо мною стеной,
Он прекрасен, высок и закрыл
сатану,
Он смеется над думой больной.

Клевета не страшна,
не насмешка люта,
Не разлука страданьем томит,
А сознанье, что в сердце моем
налита
Та же злоба, что в мире лежит.
Через край ты пропитана
скорбью, земля.
Отойди поскорей, отойди!
О, Святейшая Матерь, молись
за меня,
Волю Сына во мне затверди.

1929

Последнее прости

Теперь, когда кончаю жить,
Смелее мысль моя.
Всегда, всегда благодарить
В молитве буду я
Тебя, Господь, — ведь жизнь
прошла
Вся под Твоей рукой,
И я любила, как могла,
Наградой был покой.

Но не покой искала я —
Запала в сердце мне
Святая проповедь Твоя,
Распятый на Кресте.
Я с детских лет Тебя звала,
Спасителю благой.
Креста как радости ждала,
В тюрьме жила Тобой.

Здоровья, силы много дал —
Все возвратила их,
И Ты Твое как дар принял —
Конец мой будет тих.
За всё, Господь, благодарю:
Крест и Твоя Любовь
Всегда светили в грудь мою,
Бери всю жизнь, всю кровь.

Уж недалеко, в смертный час
Ты Ангела пошли:
Мне будет жутко — чтоб он
спас,
Закрыл глаза мои.
В последний миг борьбы
земной
Сомненья, муки, страсть
Сбегутся мрачною толпой,
Свою почуя власть.
Но не давай победы им
И дух мой защити,
Тоской смертельною томим, —
Прости меня, прости.
Страданьем много я жила,
Любовь Твою склони.
Я не припомню в мире зла;
Когда умру, прими.

1931

Вітаємо

Редакція газети «Відомості Полтавської єпархії» щиро вітає кліриків Полтавської єпархії з ювілейними датами, які вони святкуватимуть у лютому 2019 року:

протоієрея Володимира Бабича, настоятеля Свято-Троїцького храму селища Опішня Зіньківського району, з 45-річчям з дня народження, яке він відзначатиме 2 лютого;

протоієрея Анатолія Вавіна, настоятеля Михайлівського храму села Бережнівка Кобеляцького району, з 40-річчям з дня народження, яке він відзначатиме 6 лютого;

священика Георгія Гичуна, настоятеля Миколаївського храму села Балясне Диканського району, з 10-річчям з дня священицької хіротонії, яке він відзначатиме 8 лютого;

протоієрея Стефана Водяника, настоятеля Тихонівського храму міста Полтави, з 20-річчям з дня священицької хіротонії, яке він відзначатиме 20 лютого;

протоієрея Сергія Касьяненка, ключаря храму святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії міста Полтави, з 15-річчям з дня священицької хіротонії, яке він відзначатиме 22 лютого;

ігуменю Ангеліну (Дмитренко), настоятельку Богородицького Горбанівського монастиря, з 40-річчям з дня народження, яке вона відзначатиме 22 лютого.

Пам'ятка

...Кажутся мне цветущие добрыми делами и неведевшие Бога... похожими на останки мертвецов, хотя и прекрасно одетых, но не имеющих чувствования прекрасного.

...Не станем считать одну веру достаточною нам для спасения, но будем заботиться и о поведении, будем вести и наилучшую жизнь, чтобы и то и другое способствовало нам к достижению совершенства.

Святитель Иоанн Златоуст

У Свято-Макаріївському кафедральному соборі щосуботи об 11.00 проводяться заняття шахово-шашкового гуртка для дітей.
Веде гурток протодиякон Олександр Дубовий.
Запрошуються усі бажаючі.

Богослужіння в Богородицькому Горбанівському монастирі

На честь святині землі Полтавської — Горбанівської ікони Божої Матері — освячено храм і утворено монастир на місці її знайдення, неподалік села Горбанівка, біля Баронівських ставків. Поруч б'є святе джерело, що з'явилося, за переданням, після знайдення ікони.

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, у храмі обителі звершуються такі богослужіння:

понеділок: 8.00 — молебень Пресвятій Богородиці;

вівторок: 8.00 — подячний молебень Господу з акафістом «Слава Богу за все»;

середа: 8.00 — молебень з акафістом перед іконою святителя Луки Кримського;

четвер: 8.00 — молебень з акафістом перед Горбанівською іконою Божої Матері та освяченням води;

п'ятниця: 8.00 — читання акафіста Пресвятій Богородиці, **16.00** — вечірнє богослужіння;

субота: 8.00 — Божественна літургія, **16.00** — всенічне бдіння;

неділя: 8.00 — Божественна літургія.

У святкові дні Божественна літургія о **8.00**, напередодні всенічне бдіння о **16.00.**

У неділю по завершенні літургії працює **недільна школа для дітей.** Запрошуються усі охочі.

Духовно-просвітницькі курси в Полтаві

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, обласне відділення Всеукраїнського православного педагогічного товариства проводить духовно-просвітницькі курси для педагогів, вихователів, керівників навчальних закладів та всіх, хто прагне долучити підростаюче покоління до вічних цінностей християнства. На курсах вивчаються Священне Писання, церковна історія, християнська культура, основи літургіки.

Заняття відбуваються щочетверга о 18.00 в новому корпусі Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка (м. Полтава, вул. Остроградського, 2).

Читайте щоп'ятниці «Православний вісник» — додаток до «Відомостей Полтавської єпархії»

ВИХОДИТЬ У ГАЗЕТІ:

«Полтавський вісник»: передплатний індекс — **61582**

ославної Церкви.
д 20.06.2006р.
Передплатний індекс: 01125.
Адреса редакції: вул. Героїв Сталінграда, 1-б, м. Полтава, 36040, Україна.
Телефон/факс: +380 (532) 67-57-72.
Електронна пошта: pravpoltava@ukr.net

Головний редактор:
митрополит Полтавський і Миргородський Филип.

Заступник головного редактора:
Людмила Самойлова.

Фото: протоієрей Миколай Довганич, диякон Марк Кучеренко.

Листування з читачами ведеться тільки на сторінках газети.
Автори несуть відповідальність за точність наведених даних.

Тираж номера: 3000 прим. Замовлення №1953301.
Газету надруковано: ТОВ «Видавничий дім «Кераміст». 69057, м. Запоріжжя, вул. Сєдова, 16. Тел. (061) 228-10-30.